

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DELEGATURA WE WROCŁAWIU

50-413 Wrocław, ul. Walońska 3-5
tel.(071)344 65 87, (071)34 05 920, fax (071)34 05 922
e-mail: wroclaw@uokik.gov.pl

RWR 411-15/04/ZR

Wrocław, 13 grudnia 2004

Decyzja RWR 38/2004

I. Na podstawie: art. 9 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (j.t. Dz. U. z 2003 r. Nr 86 poz. 804 ze zm.) oraz stosownie do art.28 ust.6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. *w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Dz. U. nr 18 poz. 172 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego, wszczętego na wniosek Eugeniusza Ochędzana prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą „E.K.Ochędzan” z siedzibą w Namysłowie przeciwko przedsiębiorcy Miejska Gospodarka Komunalna Spółka z o.o., z siedzibą w Oleśnicy

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

- 1) **uznaje się za ograniczającą konkurencję** na lokalnym rynku składowania odpadów komunalnych pochodzących z obszaru miasta i gminy Oleśnica i naruszającą zakaz o którym mowa w art. 8 ust.2 pkt 5 ww. ustawy, praktykę Miejskiej Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. z siedzibą w Oleśnicy polegającą na przeciwdziałaniu ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji poprzez umieszczenie w umowie dotyczącej przyjmowania odpadów na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Smolnej, zapisu § 6 pkt a) zd.2 zobowiązującego Wnioskodawcę (przywożącego odpady na składowisko) do przedstawienia do wglądu MGK Sp. z o.o. (przyjmującego odpady) kopii umów zawartych przez Wnioskodawcę na wywóz śmieci z obszaru miasta i gminy Oleśnica i **nakazuje się zaniechanie jej stosowania**,
- 2) **uznaje się za ograniczającą konkurencję** na lokalnym rynku składowania odpadów komunalnych pochodzących z obszaru miasta i gminy Oleśnica i naruszającą zakaz o którym mowa w art. 8 ust.2 pkt 4, praktykę Miejskiej Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. z siedzibą w Oleśnicy polegającą na uzależnianiu zawarcia umowy dotyczącej przyjmowania odpadów komunalnych na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Smolnej od przyjęcia lub spełnienia innego świadczenia nie mającego rzeczowego ani zwyczajowego związku z przedmiotem umowy dotyczącej przyjmowania odpadów na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Smolnej poprzez zamieszczenie w umowie zapisu § 6 pkt a) zd.2 zobowiązującego Wnioskodawcę (przywożącego odpady na składowisko) do przedstawienia do wglądu MGK Sp. z o.o. (przyjmującego odpady) kopii umów zawartych przez Wnioskodawcę na wywóz śmieci z obszaru miasta i gminy Oleśnica i **nakazuje się zaniechanie jej stosowania**;

II. Na podstawie: art. 10 ust.1 i 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. z 2003 r. Nr 86 poz. 804 ze zm.) oraz stosownie do art.28 ust.6 tej ustawy i i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. *w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Dz. U. nr 18 poz. 172 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego, wszczętego na wniosek Eugeniusza Ochędzana prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą „E.K.Ochędzan” z siedzibą w Namysłowie, przeciwko przedsiębiorstwu Miejska Gospodarka Komunalna Spółka z o.o., z siedzibą w Oleśnicy,

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

- 1) **uznaje się za ograniczającą konkurencję** na lokalnym rynku składowania odpadów komunalnych pochodzących z obszaru miasta i gminy Oleśnica i naruszającą zakaz o którym mowa w art. 8 ust.2 pkt 6 ww. ustawy, praktykę Miejskiej Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. z siedzibą w Oleśnicy, polegającą na narzucaniu przez przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów, przynoszących mu nieuzasadnione korzyści poprzez zastosowanie w umowie dotyczącej przyjmowania odpadów na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Smolnej, zapisu § 3 ust. 4 umowy o bezwarunkowym zobowiązaniu Wnioskodawcy (przywożącego odpady na składowisko) do nie kwestionowania wskazań wagi zainstalowanej na ww. składowisku i **stwierdza się zaniechanie jej stosowania** od dnia 10 grudnia 2003 r.;
- 2) **uznaje się za ograniczającą konkurencję** na ww. lokalnym rynku składowania odpadów komunalnych i naruszającą zakaz o którym mowa w art. 8 ust.2 pkt 6 ww. ustawy, praktykę Miejskiej Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. z siedzibą w Oleśnicy polegającą na narzucaniu przez przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów, przynoszących mu nieuzasadnione korzyści poprzez zastosowanie w umowie dotyczącej przyjmowania odpadów na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Smolnej, zapisu §6 pkt. e) o bezwarunkowym zobowiązaniu się Wnioskodawcy do zaniechania dochodzenia wszelkich roszczeń dotyczących ewentualnych uszkodzeń swoich pojazdów na terenie ww. składowiska i **stwierdza się zaniechanie jej stosowania** od dnia 10 grudnia 2003 r.;
- 3) **uznaje się za ograniczającą konkurencję** na ww. lokalnym rynku składowania odpadów komunalnych i naruszającą zakaz o którym mowa w art. 8 ust.2 pkt 5 ww. ustawy, praktykę Miejskiej Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. z siedzibą w Oleśnicy polegającą na przeciwdziałaniu ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji poprzez zastosowanie w umowie dotyczącej przyjmowania odpadów na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Smolnej, zapisu § 8 ust.2 ustalającego 14-dniowy termin okresu wypowiedzenia umowy na przyjmowanie odpadów na ww. składowisko i **stwierdza się zaniechanie jej stosowania** od dnia 10 grudnia 2003 r.;
- 4) **uznaje się za ograniczającą konkurencję** na lokalnym rynku składowania odpadów komunalnych pochodzących z obszaru miasta i gminy Oleśnica i naruszającą zakaz o którym mowa w art. 8 ust.2 pkt 5 i ww. ustawy, praktykę Miejskiej Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. z siedzibą w Oleśnicy polegającą na przeciwdziałaniu ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji, poprzez stosowanie w umowie dotyczącej przyjmowania odpadów na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Smolnej, zapisu § 5 ust. 3 (przed zmianą § 5 ust.2) o przyznaniu uprawnienia MGK Sp. z o.o. (przyjmującego odpady) do wznowienia usługi przyjmowania odpadów komunalnych w terminie 14 dni od

daty uregulowania przez Wnioskodawcę (przywożące odpady) należności liczonych od daty uznania rachunku MGK Sp. z o.o. **i stwierdza się zaniechanie jej stosowania** od dnia 10 grudnia 2003 r.;

III. Na podstawie art. 11 ust.1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. z 2003 r. Nr 86 poz. 804 ze zm.) oraz stosownie do art.28 ust.6 tej ustawy i i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. *w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Dz. U. nr 18 poz. 172 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego, wszczętego na wniosek Eugeniusza Ochędzana prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą „E.K.Ochędzan” z siedzibą w Namysłowie przeciwko przedsiębiorstwu Miejska Gospodarka Komunalna Spółka z o.o., z siedzibą w Oleśnicy;

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

- 1) **nie stwierdza się** stosowania, przez Miejską Gospodarkę Komunalną Spółka z o.o. z siedzibą w Oleśnicy, praktyki ograniczającej konkurencję, na lokalnym rynku składowania odpadów komunalnych pochodzących z obszaru miasta i gminy Oleśnica, o której mowa w art. 8 ust.2 pkt 1 i 5 ww. ustawy, polegającej na narzucaniu cen nadmiernie wygórowanych i przeciwdziałaniu ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji, poprzez stosowanie ceny 101,31 zł brutto/Mg za składowanie odpadów na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Smolnej;
- 2) **nie stwierdza się** stosowania, przez Miejską Gospodarkę Komunalną Sp. z o.o. z siedzibą w Oleśnicy praktyki ograniczającej konkurencję na ww. lokalnym rynku składowania odpadów komunalnych, o której mowa w art. 8 ust.2 pkt 6 polegającej na narzucaniu przez przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów przynoszących mu nieuzasadnione korzyści, poprzez zastosowanie w umowie dotyczącej przyjmowania odpadów na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Smolnej zapisu § 5 ust.2 o przyznaniu uprawnienia MGK Sp. z o.o. (przyjmującemu odpady) do wznowienia usługi przyjmowania odpadów komunalnych w terminie 7 dni od daty uregulowania przez Wnioskodawcę (przywożące odpady) należności liczonych od daty uznania rachunku MGK Sp. z o.o.;
- 3) **nie stwierdza się** stosowania przez Miejską Gospodarkę Komunalną Sp. z o.o. z siedzibą w Oleśnicy praktyki ograniczającej konkurencję na ww. lokalnym rynku składowania odpadów komunalnych, o której mowa w art. 8 ust.2 pkt 5, polegającej na przeciwdziałaniu ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji poprzez zastosowanie w umowie dotyczącej przyjmowania odpadów na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Smolnej zapisu § 3 ust. 4 umowy o bezwarunkowym zobowiązaniu Wnioskodawcy (przywożące odpady na składowisko) do nie kwestionowania wskazań wagi zainstalowanej na ww. składowisku;
- 4) **nie stwierdza się** stosowania przez Miejską Gospodarkę Komunalną Sp. z o.o. z siedzibą w Oleśnicy praktyki ograniczającej konkurencję na ww. lokalnym rynku składowania odpadów komunalnych, o której mowa w art. 8 ust.2 pkt 5, polegającą na przeciwdziałaniu ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji poprzez zastosowanie w umowie dotyczącej przyjmowania odpadów na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Smolnej, zapisu §6 pkt. e) o bezwarunkowym zobowiązaniu się Wnioskodawcy do zaniechania dochodzenia wszelkich roszczeń dotyczących ewentualnych uszkodzeń swoich pojazdów na terenie ww. składowiska;

- 5) **nie stwierdza się** stosowania przez Miejską Gospodarkę Komunalną Sp. z o.o. z siedzibą w Oleśnicy praktyki ograniczającej konkurencję o której mowa w art. 8 ust.2 pkt 6 polegającej na narzucaniu przez przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów przynoszących mu nieuzasadnione korzyści, na ww. lokalnym rynku składowania odpadów komunalnych, poprzez zastosowanie w umowie dotyczącej przyjmowania odpadów na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Smolnej zapisu § 8 ust.2 ustalającego 14-dniowy termin wypowiedzenia umowy na przyjmowanie odpadów na ww. składowisko;
- 6) **nie stwierdza się** stosowania, przez Miejską Gospodarkę Komunalną Spółka z o.o. z siedzibą w Oleśnicy praktyki ograniczającej konkurencję na ww. lokalnym rynku składowania odpadów komunalnych, o której mowa w art. 8 ust.2 pkt 6 ww. ustawy, polegającej na zastosowaniu w umowie dotyczącej przyjmowania odpadów na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Smolnej zapisu o przyznaniu uprawnienia MGK Sp. z o.o. do wstrzymania przyjmowania odpadów od Wnioskodawcy w razie upływu 14 dni od terminu płatności za świadczoną usługę składowania odpadów (§ 5 ust. 1 pkt b) umowy);
- 7) **nie stwierdza się** stosowania, przez Miejską Gospodarkę Komunalną Spółka z o.o. z siedzibą w Oleśnicy praktyki ograniczającej konkurencję na ww. lokalnym rynku składowania odpadów komunalnych, o której mowa w art. 8 ust.2 pkt 5 ww. ustawy, polegającej na zastosowaniu w umowie dotyczącej przyjmowania odpadów na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Smolnej zapisu o przyznaniu uprawnienia MGK Sp. z o.o. do wstrzymania przyjmowania odpadów od Wnioskodawcy w razie upływu 14 dni od terminu płatności za świadczoną usługę składowania odpadów (§ 5 ust. 1 pkt b) umowy);

IV. Na podstawie art. 90 powołanej ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*, - działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, decyzji w pkt I pkt 1), 2) i 3) nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

V. Na podstawie art. 101 ust. 1 pkt 1 powołanej ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*, w związku z art. 8 ust. 2 pkt 4, 5 i 6 tej ustawy nakłada się na przedsiębiorstwo Miejska Gospodarka Komunalna Sp. z o.o. w Oleśnicy karę pieniężną w wysokości **101 898,84** złotych (słownie: sto jeden tysięcy osiemset dziewięćdziesiąt osiem 84/100 złotych) płatną do budżetu państwa.

U Z A S A D N I E N I E

A. Dnia 24.10.2004 r. do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura we Wrocławiu wpłynął wniosek Eugeniusza Ochędzana, prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą „E.K.Ochędzan”, z siedzibą przy ul.Reymonta 65 w Namysłowie, o wszczęcie postępowania antymonopolowego przeciwko przedsiębiorstwu Miejska Gospodarka Komunalna Spółka z o.o. z siedzibą przy ul. 11-go listopada 17 w Oleśnicy (zwanemu dalej MGK Sp. z o.o., Uczestnikiem). Wniosek ten został uzupełniony pismami z dnia 12.11.2003 r., 23.11.2003 r., 2.01.2004 r.

W uzasadnieniu wniosku oraz pismach uzupełniających Wnioskodawca poinformował, że MGK Sp. z o.o. stosuje niedozwolone praktyki polegające na:

1) na stosowaniu nadmiernie wygórowanej ceny za przyjmowane odpady komunalne stałe na składowisko w Smolnej – praktyka określona w art.8 ust.2 pkt 1,

2) na narzucaniu uciążliwych warunków umowy o usługę w zakresie przyjmowania na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Smolnej – praktyka określona w art.8 ust.2 pkt 6,

3) przeciwdziałaniu ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania konkurencji na lokalnym rynku wywozu odpadów komunalnych stałych – praktyka określona w art.8 ust.2 pkt 5.

(dowód: karta - 1–3, 14, 23, 24)

Z uwagi na powyższe Prezes Urzędu wszczął – postanowieniem Nr 10/2004 z dnia 26 stycznia 2004 r. postępowanie antymonopolowe przeciwko MGK Sp. z o.o. w Oleśnicy w sprawie uznania za ograniczającą konkurencję i nakazania zaniechania stosowania praktyki polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku składowania odpadów komunalnych w Oleśnicy poprzez:

1. stosowanie nadmiernie wygórowanej ceny za składowanie odpadów komunalnych stałych na składowisku odpadów w Smolnej w wysokości 101,31 zł brutto /Mg - co może stanowić naruszenie **art.8 ust.2 pkt 1 i 5** ww. ustawy;

2. narzucanie przez przedsiębiorcę MGK Sp. z o.o. - w umowie dotyczącej przyjmowania odpadów komunalnych stałych na składowisko w Smolnej - uciążliwych warunków umów przynoszących nieuzasadnione korzyści, polegających na:

a) bezwarunkowym zobowiązaniu Zleceniodawcy (przywożącego odpady na wysypisko) do nie kwestionowania wskazań wagi zainstalowanej na wysypisku w Smolnej (§ 3 ust. 4 umowy);

b) przyznaniu uprawnienia Zleceniobiorcy (przyjmującego odpady - MGK Sp. z o.o.) do wstrzymania się od przyjmowania odpadów od Zleceniodawcy w razie upływu 14 dni od terminu płatności za świadczoną usługę składowania odpadów (§ 5 ust 1 lit.b) umowy);

c) przyznaniu uprawnienia Zleceniobiorcy do wznowienia usługi przyjmowania odpadów komunalnych w terminie 14 dni od daty uregulowania należności, liczonych od daty uznania rachunku Zleceniobiorcy (§ 5 ust. 2 umowy);

d) zobowiązaniu Zleceniodawcy do przedstawienia do wglądu Zleceniobiorcy kopii umów na wywóz odpadów z podmiotami z obszaru miasta i gminy Oleśnica (§ 6 pkt a) zd.2 umowy);

e) bezwarunkowym zobowiązaniu się Zleceniodawcy do zaniechania dochodzenia wszelkich roszczeń dotyczących ewentualnych uszkodzeń swoich pojazdów na terenie składowiska odpadów komunalnych w Smolnej (§ 6 pkt e) umowy);

f) ustaleniu przez Zleceniobiorcę 14-dniowego terminu okresu wypowiedzenia umowy na przyjmowanie odpadów komunalnych stałych na wysypisko w Smolnej (§ 8 ust 2 umowy).

co może stanowić naruszenie **art.8 ust.2 pkt 5 i 6** ww. ustawy.

(dowód: karta – 27-29)

Po wszczęciu postępowania, Wnioskodawca – pismem z dnia 5 maja 2004 r. – uzupełnił wniosek o zmianę kwalifikacji prawnej zarzutu wobec MGK Sp. z o.o. stosowania praktyki ograniczającej konkurencję polegającej na umieszczeniu w umowie dotyczącej przyjmowania odpadów komunalnych stałych w Smolnej zapisu § 6 pkt a) uzależniającego zawarcie umowy od przedstawienia przez dostarczającego odpady kopii umów na wywóz odpadów z obszaru miasta i gminy Oleśnica. Zgodnie z wnioskiem E.K.Ochędzana, odnośnie ww. zapisu umownego, zmieniono zarzut naruszenia art.8 ust.2 pkt 6 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* na zarzut stosowania praktyki ograniczającej konkurencję wymienionej w art.8 ust.2 pkt 4, polegającej na uzależnianiu zawarcia umowy od przyjęcia

lub spełnienia przez drugą stronę innego świadczenia mniemającego rzeczowego, ani zwyczajowego związku z przedmiotem umowy.
(dowód: karta 291, 291a)

Uwzględniając powyższe Prezes Urzędu – postanowieniem Nr 79/2004 z dnia 20.05.2004 – zmienił treść postanowienia o wszczęciu postępowania antymonopolowego Nr 10/2004 przeciwko MGK Sp. z o.o. w Oleśnicy w sprawie uznania za ograniczającą konkurencję i nakazania zaniechania stosowania praktyki polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku składowania odpadów komunalnych poprzez:

1. stosowanie nadmiernie wygórowanej ceny za składowanie odpadów komunalnych stałych na składowisku odpadów komunalnych stałych w Smolnej, w wysokości 101,31 z brutto/Mg – co może stanowić naruszenie art.8 ust.2 pkt 1 i 5 ww. ustawy;
2. narzucanie przez przedsiębiorcę MGK Sp. z o.o. – w umowie dotyczącej przyjmowania odpadów komunalnych stałych w Smolnej – uciążliwych warunków umów przynoszących nieuzasadnione korzyści, polegających na:
 - a) bezwarunkowym zobowiązaniu Zleceniodawcy (przywożącego odpady na wysypisko) do nie kwestionowania wskazań wagi zainstalowanej na wysypisku w Smolnej (§ 3 ust. 4 umowy);
 - b) przyznaniu uprawnienia Zleceniobiorcy (przyjmującego odpady – MGK Sp. z o.o.) do wstrzymania się od przyjmowania odpadów od Zleceniobiorcy w razie upływu 14 dni od terminu płatności za świadczoną usługę składowania odpadów (§ 5 ust. 1 lit.b) umowy);
 - c) przyznaniu uprawnienia Zleceniobiorcy do wznowienia usługi przyjmowania odpadów komunalnych w terminie 14 dni od daty uregulowania należności liczonych od daty uznania rachunku Zleceniobiorcy §5 ust.3 (przed zmianą §5 ust. 2 umowy);
 - d) bezwarunkowym zobowiązaniu się Zleceniodawcy do zaniechania dochodzenia wszelkich roszczeń dotyczących ewentualnych uszkodzeń swoich pojazdów na terenie składowiska odpadów komunalnych stałych w Smolnej (§6 pkt e) umowy);
 - e) ustaleniu przez Zleceniobiorcę 14-dniowego terminu okresu wypowiedzenia umowy na przyjmowanie odpadów komunalnych stałych na składowisko odpadów komunalnych stałych w Smolnej (§ 8 ust. 2 umowy),
co może stanowić naruszenie art.8 ust.2 pkt 5 i 6 ww. ustawy.
3. uzależnianie zawarcia umowy od przyjęcia lub spełnienia innego świadczenia nie mającego rzeczowego ani zwyczajowego związku z przedmiotem umowy poprzez umieszczenie w umowie dotyczącej przyjmowania odpadów komunalnych zapisu § 6 pkt a) zd.2 zobowiązującego Zleceniodawcę (przywożącego odpady na wysypisko) do przedstawienia do wglądu Zleceniobiorcy (przyjmującego odpady – MGK Sp. z o.o.) kopii umów zawartych przez Zleceniodawcę na wywóz śmieci z obszaru miasta i gminy Oleśnica – co może stanowić naruszenie art.8 ust.2 pkt 4 i 5 ww. ustawy.

(dowód: karta 292-293)

W odpowiedzi na przedstawione zarzuty MGK Sp. z o.o. wyjaśniła, że zmiana ceny wprowadzona z dniem 01.07.2003 r. nie była podwyżką, lecz zwykłym przeliczeniem wagi odpadów z rozliczeń według jednostki objętości (m^3) na jednostkę masy (kg, Mg). Uczestnik podniósł, iż jego wyliczenia związane z zastosowanym przelicznikiem $143 \text{ kg}/m^3$ odpadów (czyli przyjęto, iż 7 m^3 odpadów waży 1 Mg) są odzwierciedleniem rzeczywistej masy odpadów a odniesienia Wnioskodawcy do przykładów znacznie wyższych wartości stosowanych przeliczników przez inne wysypiska (np. w Namysłowie) uznał za nietrafne, ponieważ „każda gmina ustala ceny według własnych kryteriów”. Ponadto MGK Sp. z o.o. przedstawiła wyliczenia na podstawie których wyznaczono przelicznik $143 \text{ kg}/m^3$: przyjęto

średnią z ustalonych współczynników za dwa ostatnie lata, tj. w 2002 – 124 kg/m³ a w 2003 – ok. 150 kg/m³. Powyższe współczynniki wyliczono na podstawie rzeczywistej ilości przyjętej na składowisko w Smolnej liczonej w Mg i ilości przywiezionych odpadów na wysypisko w Smolnej transportem MGK Sp. z o.o. liczonej w m³, które stanowią 95% wszystkich przywożonych odpadów na składowisko w Smolnej.

Jak stwierdził Uczestnik „Gdyby nasza spółka miała wzorować się na współczynniku 230 kg/m³ na który powołuje się cały czas Wnioskodawca, opłata za korzystanie ze środowiska musiałaby być naliczana od ilości przeszło 20 tysięcy ton, co nie miałyby zupełnie pokrycia w ewidencji przyjętych na składowisko odpadów”. Jak oświadczył Uczestnik „ok. 20 000 mieszkańców zamieszkuje w zasobach wielorodzinnych, gdzie MGK Sp. z o.o. dostarcza także energię cieplną. Oznacza to, iż lekkich odpadów jest znacznie więcej. Co również ma wpływ na wagę wywożonych odpadów”.

(dowód: karta:34-37, 266-270)

Co do zakwestionowanych przez Wnioskodawcę zapisów umownych: § 3 ust.4, § 5 ust.2, § 6 pkt e) oraz § 8 ust. 2, Uczestnik poinformował o zmianie tych postanowień i załączył nowy wzorzec umowy już po naniesieniu poprawek. Zmian dokonano po wszczęciu postępowania antymonopolowego o czym poinformował Prezesa Urzędu zarówno Wnioskodawca (pismem z dnia 31.01.2004 r.), jak i MGK Sp. z o.o. (pismem z dnia 12.02.2004 r.). Pismem z dnia 8 grudnia 2004 r. Uczestnik poinformował, iż ww. zmian w umowie dotyczącej przyjmowania odpadów na składowisko w Smolnej dokonano dnia 10 grudnia 2003 r.

(dowód: karta 407)

Przed wprowadzeniem zmian w umowie pn. „Umowa nr” na podstawie której Zleceniodawca (dostawca nieczystości) zleca Zleceniobiorcy usługi w zakresie przyjęcia odpadów na składowisko innych niż niebezpieczne i obojętne w Smolnej (§1 umowy) kwestionowane przez Wnioskodawcę zapisy brzmiały następująco:

- § 3 ust.4: *Zleceniodawca oświadcza, że nie będzie podważał wskazań wagi a określoną ilość Mg na podstawie wskazań wagi uznaje za obowiązującą do wystawienia faktury VAT ;*
- § 5 ust.1 lit.a): *Zaleganie z zapłatą powyżej 14 dni od upływu 14-dniowego terminu określonego w § 4 daje Zleceniobiorcy prawo do do wstrzymania się od świadczenia usług , co jest równoznaczne z wstrzymaniem przyjmowania odpadów na składowisko w Smolnej;*
- § 5 ust.2: *Wznowienie przyjęcia odpadów może nastąpić w terminie po 14 dniach od daty uregulowania należności za wykonaną usługę, liczoną od daty uznania rachunku Zleceniobiorcy;*
- § 6 pkt a): *(...) W przypadku posiadania decyzji wymaganej ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, Zleceniodawca zobowiązany jest do przedstawienia kopii umów wraz z częstotliwościami wywozu odpadów o których mowa w § 1 ust.1 od Zleceniodawców z terenu miasta i gminy Oleśnicy;*
- § 6 pkt e): *W przypadku uszkodzenia swoich pojazdów na terenie składowiska w Smolnej, nie będzie domagał się z tego tytułu odszkodowań lub naprawy uszkodzonych części pojazdów;*
- § 8 ust.2: *Każda ze stron może rozwiązać umowę za uprzednim 14-dniowym wypowiedzeniem.*

(dowód: karta 18-19)

Po zmianach ww. zapisy przybrały następującą treść:

- - § 3 ust.4: *Zleceniodawca oświadcza, że wskazania wagi będą podstawą do wystawiania faktur VAT. Każda ze stron ma prawo i obowiązek sprawdzać na bieżąco wskazania wagi;*
- § 5 ust.1 lit.a) treść pozostawiono bez zmian, nadając nową numerację: § 5 ust.2;
- § 5 ust.2 – zmieniono także numerację na § 5 ust.3: *Wznowienie przyjęcia odpadów może nastąpić w terminie po 7 dniach od daty uregulowania należności za wykonaną usługę, liczoną od daty uznania rachunku Zleceniobiorcy;*
- § 6 pkt a): (...) *Zleceniodawca zobowiązany jest do przedstawienia kopii umów (bez ujawniania cen tam zawartych) wraz z częstotliwościami wywozu odpadów o których mowa w § 1 ust.1 od Zleceniodawców z terenu miasta i gminy Oleśnicy;*
- § 6 pkt e): *W przypadku uszkodzenia swoich pojazdów z własnej winy na terenie składowiska w Smolnej z przyczyn niezależnych, nie będzie domagał się z tego tytułu odszkodowań lub naprawy uszkodzonych części pojazdów;*
- § 8 ust.2: *Każda ze stron może rozwiązać umowę za uprzednim 3-miesięcznym wypowiedzeniem.*
(dowód: karta: 32-33, 35-36, 101)

Tak więc Uczestnik wycofał się z dalszego stosowania we wzorcu umownym zapisów § 3 ust.4, § 6 pkt e) oraz § 8 ust.2.

Co do zapisu § 5 ust.2 umowy (w nowym wzorcu: § 5 ust.3), Uczestnik wyraził gotowość tylko do skrócenia terminu do wznowienia przyjmowania dostaw odpadów wobec zalegającego z płatnościami dostawcę odpadów z 14 dni do 7 od momentu uznania konta. MGK Sp. z o.o. wykluczyła skreślenie tego przepisu z uwagi na fakt, iż powoduje to „zdyscyplinowanie płatników”. Z tych samych powodów nie zmieniono treści zapisu § 5 ust.1 lit.a) (zmieniono tylko numerację na § 5 ust.2) stanowiącego, iż zaleganie z zapłatą powyżej 14 dni od upływu terminu płatności uprawnia Uczestnika do wstrzymania się od świadczenia usługi przyjmowania odpadów na składowisko w Smolnej.

W kwestii zapisu § 6 pkt a) Uczestnik nie zgodził się z zarzutami Wnioskodawcy twierdząc, iż ustanowiony w umowie wymóg przedstawiania do wglądu wszystkich umów zawieranych przez dostawcę odpadów na terenie miasta i gminy Oleśnica daje możliwość sprawdzenia źródła pochodzenia przywożonych odpadów na wysypisko „eliminując w ten sposób odpady z innych gmin.

Wobec dokonanych ww. zmian w umowie przez MGK Sp. z o.o., Wnioskodawca wskazał na zapisy § 5 ust.3 i § 6 pkt a) jako w dalszym ciągu naruszające przepisy ustawy o *ochronie konkurencji i konsumentów* i w dalszym ciągu podtrzymał zarzut narzucania uciążliwych warunków umów.. Oświadczył, iż mimo zawarcia umowy i tak nie może jej realizować z uwagi na zarówno ww. postanowienia, jak i nadmiernie wygórowaną cenę za przyjmowane odpady.

Ponadto, jeśli chodzi o ww. zmianę zapisu umownego §5 ust.3 (poprzednio §5 ust.2) Prezes Urzędu – wobec braku stosownego wniosku ze strony Wnioskodawcy – rozpatrzył zarzucaną praktykę ograniczającą konkurencję w odniesieniu do wcześniej stosowanego 14-dniowego terminu na wznowienie przyjęcia odpadów od daty uregulowania należności za wykonaną usługę, liczonego od daty uznania rachunku MGK Sp. z o.o.
(dowód: karta 32)

B. Przeprowadzone przez Prezesa Urzędu postępowanie dowodowe pozwoliło na ustalenie następującego stanu faktycznego:

1. Wnioskodawca - Eugeniusz Ochędzan jest przedsiębiorcą w rozumieniu art.4 pkt 1 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*, prowadzącym jako osoba fizyczna działalność gospodarczą pod firmą „E.K.Ochędzan”, zgodnie z Zaświadczeniem o wpisie do ewidencji gospodarczej prowadzonej przez Burmistrza Miasta Namysłów (SO.VIII.6412/349/2001). Przedmiotem działalności przedsiębiorstwa Wnioskodawcy jest prowadzenie działalności produkcyjnej, usługowej i handlowej na rachunek własny oraz zarząd i administracja nieruchomościami.

(dowód: karta - 30-31)

W ramach swojej działalności Wnioskodawca prowadzi usługi w zakresie zbierania i transportu odpadów komunalnych na terenie m.in. gminy: Namysłów.

(dowód: karta 9, 10)

Po uzyskaniu zezwolenia w Urzędzie Miasta w Oleśnicy na prowadzenie działalności w zakresie wywozu nieczystości stałych komunalnych, Wnioskodawca rozszerzył prowadzoną działalność w ww. zakresie o obszar Miasta i Gminy Oleśnica.

(dowód: karta - 10, 25-29)

2. Uczestnik postępowania - Przedsiębiorstwo Miejska Gospodarka Komunalna Spółka z o.o. działa na podstawie aktu założycielskiego spółki (akt notarialny z dnia 23 grudnia 1991 r., Repertorium A. nr 5693/91). Jest jednoosobową spółką Gminy Miejskiej Oleśnica zarejestrowaną w Krajowym Rejestrze Sądowym przy Sądzie Rejonowym dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu, VI Wydział Gospodarczy, pod numerem KRS 0000144423. Przedmiotem działania firmy jest między innymi świadczenie usług w zakresie: produkcji wody i odprowadzania ścieków, utrzymania czystości oraz wywozu nieczystości stałych i płynnych, utrzymania i eksploatacji wysypisk.

(dowód: karta 38-40)

3. Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Smolnej jest jedynym tego rodzaju składowiskiem położonym na terenie miasta i gminy Oleśnica i stanowi własność MGK Sp. z o.o. Na terenie miasta i gminy Oleśnica nie ma innego składowiska odpadów komunalnych stałych, dlatego odpady z obszaru tej gminy są wywożone albo do wysypiska w Smolnej, albo poza obszar miasta i gminy Oleśnica. Przykładowo wywóz odpadów z obszaru Oleśnicy na inne wysypiska prowadzony jest przez firmy P.U.K. Van Gansenvinkel z Oławy i WPO Alba S.A. z Wrocławia.

(dowód: karta 34)

4. MGK Sp. z o.o. utrzymuje i eksploatuje składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Smolnej w Smolnej zgodnie z „Instrukcją Eksploatacji Składowiska Odpadów Innych niż Niebezpieczne i Obojętne w miejscowości Smolna”, opracowaną w październiku 2002 roku przez firmę „PROGEO” sp. z o.o. z Wrocławia.

(dowód: karta 41-71).

5. Dnia 1 lipca 2003 r. MGK Sp. z o.o. wprowadziła zmianę ceny z m³ na Mg przyjmowanych odpadów (w związku z zamontowaniem wagi na składowisku w Smolnej), ustalając cenę 101,31 zł/Mg odpadów komunalnych niesortowalnych. Cena ta była wynikiem zastosowania przelicznika 143 kg/m³ (przyjęto, iż 7 m³ waży 1 Mg, przy dotychczas obowiązującej cenie 14,48 zł/m³).

(dowód: karta 4)

6. Jako właściciel składowiska w Smolnej MGK Sp. z o.o. zawiera z podmiotami przywożącymi odpady na ww. składowisko umowy na przyjmowanie odpadów komunalnych.

Na podstawie § 1 tej umowy Zleceniodawca (przywożący odpady) zleca a Zleceniobiorca (MGK Sp. z o.o.) przyjmuje obowiązki świadczenia usługi w zakresie przyjęcia odpadów na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Smolnej i ich unieszkodliwienia przez składowanie. Powyższa umowa między Wnioskodawcą a MGK Sp. z o.o., została zawarta dnia 10 grudnia 2003 r.

(dowód: karta 18-19)

7. Celem porównania cen za składowanie odpadów komunalnych stałych i treści umów dotyczących usługi przyjmowania odpadów komunalnych, w ramach postępowania dowodowego, zwrócono się do ośmiu przedsiębiorców z obszaru województwa dolnośląskiego prowadzących działalność gospodarczą polegającą na składowaniu odpadów komunalnych, o dostarczenie wzorców umownych stosowanych przy zawieraniu umów z przywożącymi odpady, jak również o dostarczenie danych w zakresie stosowanych cenników za przyjmowane odpady oraz współczynników przeliczeniowych kg/m^3 stosowanych dla odpadów komunalnych niesortowalnych. Wybrano miasta ludnościowo zbliżone do Oleśnicy (z przedziału 20-50 tys. mieszkańców): Ząbkowice Śląskie, Kłodzko, Oława, Zgorzelec, Milicz, Dzierżonów (przedsiębiorca z siedzibą w Pieszycach), Bystrzyca Kłodzka i Bolesławiec.

W ramach zbierania informacji nt. stosowanych cen i współczynników przeliczeniowych kg/m^3 stosowanych dla odpadów komunalnych niesortowalnych zwrócono się ponadto do piętnastu innych przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą polegającą na składowaniu odpadów komunalnych na obszarze województwa lubuskiego i dolnośląskiego oraz do ośmiennych delegatur UOKiK w Poznaniu i Katowicach o przesłanie informacji w ww. zakresie.

Ponadto, w kwestii wartości stosowanych ww. współczynników „ kg/m^3 ”, w trakcie postępowania wyjaśniającego zwrócono się o opinię do Ogólnopolskiej Izby Gospodarczej Recyklingu z siedzibą w Warszawie. W odpowiedzi Izba stwierdziła, iż współczynniki w zależności od gęstości zaludnienia, gęstości i wysokości zabudowy skupisk ludności mogą przyjmować wartość od 80 do 250 kg (na terenach wiejskich w sezonie grzewczym – do 300 kg) i nie można jednoznacznie stwierdzić, czy wartość 143 kg/m^3 jest wartością zaniżoną. Niemniej jednak Izba przyznała, iż w większości miejscowości współczynnik ten waha się między 180 a 260 kg/m^3 .

(dowód: karta 290)

Informacje na temat stosowanych cen dla niesegregowanych odpadów komunalnych stałych i współczynników przeliczeniowych zestawiono w tabelach 1 i 2.

Tabela 1.

Przeliczniki „ kg/m^3 ” stosowane dla niesegregowanych odpadów przez przedsiębiorców prowadzących składowiska odpadów komunalnych stałych

Administrator składowiska	współczynnik kg/m^3	wielkości procentowe
PUK i M Sp. z o.o. w Krotoszynie	120*	83,92%
	150	104,90%
MPO Kraków	138	96,50%
MGK Sp. z o.o. w Oleśnicy	143	100 %
MZGK Nowa Sól	155	108,39%
Żywiec	160	111,89%
ZGKiM Zielona Góra	164	114,69%
Poznań	180	125,87%
PK PEKOM S.A. Żary	200	139,86%

ZAMG Sp. z o.o. w Kłodzku	200	139,86%
MPGK Tarnowskie Góry	221	154,55%
ZWiUK Ekowod Sp. z o.o. w Namysłowie	230	160,84%
MPOiRD Sp. z o.o. Żagań	333	232,87%

* odpady z terenu Spółdzielni Mieszkaniowej
(dowód – przeprowadzone badania rynku: karta 317-369)

Tabela 2.

Ceny (zł brutto/Mg) za przyjmowanie odpadów komunalnych stałych stosowane dla niesegregowanych odpadów przez przedsiębiorców prowadzących składowiska odpadów komunalnych stałych

Przedział cenowy	Administrator składowiska	cena brutto zł/Mg	wielkości procentowe
ceny wysokie	ZUO Sp. z o.o. Gorzów Wlkp	120,00	118,46%
	Koło k.Poznania	105,00	103,65%
	MGK Sp. z o.o. w Oleśnicy	101,31	100%
ceny średnie-wyższe	ZWiUK Ekowod Sp. z o.o. w Namysłowie	88,19	87,06%
	MPGK Sp. z o.o. w Zgorzelcu	79,46	78,44%
	ZUOK w Oławie Sp. z o.o.	75,70	74,73%
	MZGK Nowa Sól	75,60	74,63%
	KOMART Sp. z o.o. Knurów	74,51	73,55%
	MZGK Sp. z o.o. w Bolesławcu	73,83	72,88%
	SITA Głogów Sp. z o.o.	71,69	70,77%
	MPOiRD Sp. z o.o. Żagań	66,87	66,01%
	MPGK Tarnowskie Góry	65,00	64,17%
Ceny średnie	MASTER Sp. z o.o. Tychy	64,20	63,38%
	ZAMG Sp. z o.o. w Kłodzku	58,58	57,83%
	PGK Sp. z o.o. Legnica	55,50	54,79%
	ZUK T.Drozdowski w Pieszycach	55,46	54,75%
	Środa Wlkp	53,50	52,81%
ceny niskie	MSO Racibórz	33,06	32,64%
	Jarocin	35,70	35,24%

* w zależności od wysokości kursu dolara

(dowód – przeprowadzone badania rynku: karta 118-265 i 317-369)

Jak wskazują powyższe zestawienia, wskaźnik przeliczeniowy „kg/m³” zastosowany przez MGK Sp. z o.o. był jednym z najniższych spośród badanych przedsiębiorców, natomiast cena stosowana przez MGK Sp. z o.o. jest jedną z najwyższych spośród ww. przedsiębiorców i należy do przedziału cen wysokich.

8. Wyniki analizy poszczególnych umów dotyczących składowania odpadów komunalnych pod kątem stosowanego terminu wypowiedzenia umowy, zestawiono w tabeli nr 3:

Tabela 3

Stosowane terminy wypowiedzenia umów na przyjmowanie odpadów przedsiębiorców z obszaru woj. dolnośląskiego

Firma	Okres wypowiedzenia umowy
MGK Sp. z o.o. w Oleśnicy	14 dni
ZGK w Ząbkowicach Śl. Sp. z o.o.	1 miesiąc
ZAUG w Kłodzku. Sp. z o.o	1 miesiąc
ZUOK z Oławy	1 miesiąc
MPGK Sp. z o.o. ze Zgorzelca	3 miesiące
ZUK z Milicza	3 miesiące
ZUK - T.Drozdowski z Pieszyc	umowy na ustalony czas określony
ZUK w Bystrzycy Kłodzkiej Sp. z o.o.,	nie stosuje umów indywidualnych
MZGK w Bolesławcu Sp. z o.o.,	brak określenia terminu wypowiedzenia

(dowód: karta 124, 191-192, 217, 221-222, 239, 243, 245, 263-265)

9. Pozostałe postanowienia umowy dotyczącej przyjmowania odpadów na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Smolnej, które zakwestionował Wnioskodawca stanowią, że:

- Zleceniodawca oświadcza, że nie będzie podważał wskazań wagi a określoną ilość Mg na podstawie wskazań wagi uznaje za obowiązującą do wystawienia faktury VAT (§ 3 ust.4 umowy);

- Zaleganie z zapłatą powyżej 14 dni od upływu 14-dniowego terminu określonego w § 4 daje Zleceniobiorcy prawo do do wstrzymania się od świadczenia usług , co jest równoznaczne z wstrzymaniem przyjmowania odpadów na składowisko w Smolnej (§ 5 ust.1 lit.a);

- Wznowienie przyjęcia odpadów może nastąpić w terminie po 14 dniach od daty uregulowania należności za wykonaną usługę, liczoną od daty uznania rachunku Zleceniobiorcy (§ 5 ust.2);

- W przypadku posiadania decyzji wymaganej ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, Zleceniodawca zobowiązany jest do przedstawienia kopii umów wraz z częstotliwościami wywozu odpadów o których mowa w § 1 ust.1 od Zleceniodawców z terenu miasta i gminy Oleśnicy (§ 6 pkt a);

- W przypadku uszkodzenia swoich pojazdów na terenie składowiska w Smolnej, nie będzie domagał się z tego tytułu odszkodowań lub naprawy uszkodzonych części pojazdów (§ 6 pkt e).

W żadnej z analizowanych umów dotyczących przyjmowania odpadów komunalnych przez przedsiębiorców: ZGK w Ząbkowicach Śl. Sp. z o.o., ZAUG w Kłodzku. Sp. z o.o., ZUOK z Oławy, MPGK Sp. z o.o., ze Zgorzelca, ZUK z Milicza, ZUK - T.Drozdowski z Pieszyc, MZGK w Bolesławcu Sp. z o.o. – nie stwierdzono zapisów umownych o treści takiej samej lub podobnej do wymienionych wyżej.

(dowód: karta 124, 191-192, 217, 221-222, 239, 243, 245, 263-265)

10. Na podstawie zebranego materiału dowodowego określono strukturę podmiotową rynku zbierania i wywozu odpadów komunalnych na obszarze miasta i gminy Oleśnica oraz udział procentowy na ww. rynku MGK Sp. z o.o. roku 2003 i za rok 2004, w okresie od stycznia do sierpnia. Dane ujęto w tabelach 4 i 5.

Tabela 4

Podmioty zajmujące się zbieraniem i przywozem odpadów komunalnych stałych z obszaru miasta i gminy Oleśnica

Przedsiębiorca	Ilość wywiezionych odpadów (w Mg)		Udział % w rynku	
	w 2003	w 01-08.2004	w 2003	w 01-08.2004
MGK Sp. z o.o. z Oleśnicy	12 187,89	8 365,61	85,49%	84,50%
WPO Alba S.A. z Wrocławia	903,98	1 141,77	6,34%	11,53%
Van Gansewinkel z Oławy	239	167	1,68%	1,69%
Transformers z Wrocławia	9,1	23,44	0,06%	0,24%
Inne	916,57	202,42	6,43%	2,04%
Razem	14 256,54	9 900,24	100,00%	100,00%

(dowód: karta 34-37, 385-387)

Tabela 5

Składowiska przyjmujące odpady komunalne stałe z obszaru miasta i gminy Oleśnica

Składowisko odpadów	Ilość przywiezionych odpadów z m. i gm. Oleśnica (w Mg)		Udział % w rynku	
	w 2003	w 01-08.2004	w 2003	w 01-08.2004
Smolna	13 104,26	8 568,03	91,92%	86,54%
Lubin	903,98	1 141,77	6,34%	11,53%
Gać k.Oławy/ VKN Sulęcín	248,1	190,44	1,74%	1,92%
Razem	14 256,34	9 900,24	100,00%	100,00%

(dowód: karta 34-37, 385-387, 400-407)

Z danych ujętych w tabeli 4 wynika, że zbieraniem i wywozem odpadów komunalnych pochodzących z obszaru miasta i gminy Oleśnica zajmują się następujący przedsiębiorcy: MGK Sp. z o.o. z Oleśnicy, WPO Alba S.A. z Wrocławia, Van Gansewinkel z Oławy i Transformers z Wrocławia. Ponadto istnieją podmioty – ujęte w grupie „Inne” - które same, własnymi środkami transportu, przywożą odpady komunalne stałe na wysypisko w Smolnej. Na podstawie ww. danych ustalono, iż MGK Sp. z o.o. wywoziła w 2003 r. ponad 85,5 % wszystkich odpadów pochodzących z obszaru miasta i gminy Oleśnica, natomiast w okresie od stycznia do sierpnia 2004 r. – 84,5 %.

Są także przedsiębiorcy, którzy co prawda posiadają zezwolenie na zbieranie i wywóz odpadów komunalnych z obszaru miasta i gminy Oleśnica, ale w analizowanym okresie nie wywoziły odpadów pochodzących z ww. obszaru, są to SITA Sp., z o.o. z Wrocławia i E.K.Ochędzan z Namysłowa (Wnioskodawca).

(dowód: karta 400, 404, 407)

Z tabeli 5 wynika, że odpady pochodzące z obszaru miasta i gminy Oleśnica składowane są następujących wysypiskach: Smolna, Lubin, Gać k/Oławy. Na podstawie zgromadzonych danych ustalono, iż na wysypisku w Smolnej przyjęto w 2003 r. prawie 92 % wszystkich odpadów pochodzących z obszaru miasta i gminy Oleśnica, natomiast w okresie od stycznia do sierpnia 2004 r. – 86,54 %.

C. Mając na uwadze zebrany materiał dowodowy, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Istota zarzucanych MGK Sp. z o.o. praktyk monopolistycznych sprowadza się do naruszenia czterech przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów:

- w zakresie stosowania ceny 101,31 zł brutto/Mg za przyjmowanie odpadów komunalnych stałych jako narzucaniu ceny nadmiernie wygórowanej - aby rozstrzygnąć tę sprawę należy rozpatrzyć, czy takim działaniem Uczestnik naruszył art. 8 ust.2 pkt 1 tej ustawy tzn. czy nastąpiła praktyka bezpośredniego lub pośredniego narzucenia nieuczciwych cen, w tym cen nadmiernie wygórowanych;
- w zakresie umieszczenia w umowie dotyczącej usługi przyjmowania odpadów na wysypisko w Smolnej zapisów kwestionowanych przez Wnioskodawcę , tj. § 3 ust.4, § 5 ust.1 lit.a), § 5 ust.2 , § 6 pkt e) oraz § 8 ust.2 - aby rozstrzygnąć tę sprawę należy rozpatrzyć, czy takim działaniem Uczestnik naruszył art. 8 ust.2 pkt 6 tej ustawy tzn. czy nastąpiła praktyka narzucania przez przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów przynoszących mu nieuzasadnione korzyści;
- w zakresie umieszczenia w umowie dotyczącej usługi przyjmowania odpadów na wysypisko w Smolnej zapisów kwestionowanego przez Wnioskodawcę , zapisu § 6 pkt a) - aby rozstrzygnąć tę sprawę należy rozpatrzyć, czy takim działaniem Uczestnik naruszył art. 8 ust.2 pkt 4 tej ustawy tzn. czy nastąpiła praktyka polegająca na uzależnianiu zawarcia umowy od przyjęcia lub spełnienia przez drugą stronę innego świadczenia niemającego rzeczowego ani zwyczajowego związku z przedmiotem umowy.

- ponadto w zakresie trzech wyżej wymienionych punktów, stosownie do zarzutów Wnioskodawcy – aby rozstrzygnąć sprawę należy rozpatrzeć, czy takimi działaniami Uczestnik naruszył także art. 8 ust.2 pkt 5 ww. ustawy tzn. czy nastąpiła praktyka polegająca na przeciwdziałaniu ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji

1. Naruszenie interesu publicznego

W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę, iż podstawą do zastosowania przepisów ww. ustawy, jest uprzednie stwierdzenie przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, że w wyniku sporu pomiędzy stronami doszło do naruszenia interesu publicznoprawnego. Zgodnie bowiem z art. 1 ust.1 ustawy antymonopolowej *ustawa określa warunki rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznoprawnym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów.*

Powyższe przesądza o wyłączeniu możliwości podejmowania przez organ antymonopolowy działań w celu ochrony interesów indywidualnych. Taką interpretację potwierdza orzecznictwo Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (d. Sądu Antymonopolowego). W wyroku z dnia 28.05.2001 (sygn. akt XVII Ama 82/00) sąd stwierdził, że *“postępowanie antymonopolowe nie może dotyczyć spraw jednostkowych”*. Podobnie w uzasadnieniu do wyroku z dnia 4.07.2001 (sygn. akt XVII Ama 108/00) Sąd Antymonopolowy zajął stanowisko, że: *“interes publiczny w postępowaniu administracyjnym nie jest pojęciem jednolitym i stałym. W każdej sprawie winien być on ustalony i konkretyzowany. Organ administracji - Prezes Urzędu winien być w toku i przy wydawaniu decyzji rzecznikiem tego interesu, albowiem wynika to z jego zadań w strukturze administracji publicznej - art. 7 k.p.a.* Ponadto, Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 26.02.2004 r. (sygn. III SK 2/04) stwierdził, że naruszenie indywidualnego interesu nie wyklucza dopuszczalności równoczesnego uznania, że dochodzi do naruszenia interesu zbiorowego *„jeżeli indywidualne pogwałcenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów mogłoby w jakikolwiek sposób prowadzić do ustanowienia lub utrwalenia monopolistycznych praktyk rynkowych, które wywołują lub mogą wywołać zakazane skutki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej”*.

Należy zatem stwierdzić, że nie każde naruszenie prawa w stosunkach cywilnoprawnych kwalifikuje sprawę do postępowania w trybie ww. ustawy. Zawsze decyduje o tym naruszenie przez przedsiębiorcę, w następstwie stosowania praktyk ograniczających konkurencję, interesu publicznoprawnego. Ochrona wolnej konkurencji dokonuje się bowiem w interesie publicznym - a więc co do zasady - nie w interesie stron stosunków umownych. Odmiennie niż to ma miejsce w postępowaniu cywilnym ukierunkowanym na ochronę praw podmiotowych stron, postępowanie w trybie ustawy antymonopolowej ma za swój przedmiot ochronę interesu publicznoprawnego, a więc ma to miejsce wtedy, gdy skutkami działań sprzecznych z ustawą dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku, bądź gdy wywołują one inne niekorzystne zjawiska na rynku wymagające ingerencji ze strony organów działających w trybie tej ustawy.

MGK Sp. z o.o. jest właścicielem i administratorem wysypiska w Smolnej i jednocześnie prowadzi także działalność polegającą na zbieraniu i wywozie nieczystości stałych z terenu miasta i gminy Oleśnica. Swoimi zachowaniami, opisanymi we wniosku o wszczęcie postępowania antymonopolowego – MGK Sp. z o.o. godzi w wolną konkurencję, zarówno na lokalnym rynku zbierania i wywozu odpadów komunalnych pochodzących z obszaru miasta i gminy Oleśnica jak i ich składowania, poprzez jej ograniczanie i utrudnianie rozwoju. Te działania mogą prowadzić wprost do monopolizacji ww. rynków, co jest oczywiście sprzeczne z interesem publicznoprawnym, chronionym prawem przez ustawę o *ochronie konkurencji i konsumentów.*

2. Ustalenie rynku właściwego

Ponieważ zachowania podmiotów odbywają się w strukturze rynkowej istotne znaczenie ma określenie rynku właściwego w niniejszej sprawie, czyli – zgodnie z art.4 pkt 8 ustawy o ochronie – rynku towarów, *który ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku,(...) panują zbliżone warunki konkurencji preferencje konsumentów.* Mówiąc o rynku właściwym, określa się rynek w ujęciu produktowym i geograficznym. W związku z tym, iż spór dotyczy warunków przyjmowania odpadów komunalnych na składowisko - rynkiem w ujęciu produktowym w rozpatrywanej sprawie są usługi przyjmowania i składowania odpadów komunalnych. W ujęciu geograficznym rynek stanowi obszar miasta i gminy Oleśnica. Zatem rynkiem właściwym w niniejszej sprawie jest rynek przyjmowania i składowania odpadów komunalnych pochodzących z obszaru miasta i gminy Oleśnica.

3. Ustalenie pozycji rynkowej MGK Sp. z o.o. na rynku właściwym

Art. 4 pkt 9 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* określa pozycję dominującą jako *pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów, domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40%.*

Na rynku usług przyjmowania składowania odpadów komunalnych pochodzących z obszaru miasta i gminy Oleśnica, MGK Sp. z o.o. zajmuje pozycję dominującą, ponieważ na składowisku w Smolnej, którego właścicielem a zarazem administratorem i zarządzającym jest MGK Sp. z o.o jest składowanych 91,92% (w 2003 r.) i 86,54% (za okres 01-08.2004) odpadów komunalnych z ww. obszaru (tabela 5). Jak wspomniano wyżej, składowisko odpadów w Smolnej jest jedynym wysypiskiem odpadów urządzonym dla potrzeb miasta i gminy Oleśnica.

Na ww. lokalnym rynku składowania odpadów komunalnych MGK Sp. z o.o. nie spotyka się z istotną konkurencją i jego siła rynkowa wynikająca z tak dużego udziału w tym rynku sprawia, że MGK Sp. z o.o. może jej nadużywać w stosunku do swoich konkurentów/kontrahentów i to w sposób, który utrudnia i ogranicza konkurencję.

Powszechnie przyjmuje się w doktrynie, iż udział rynkowy wynoszący powyżej 80% jest już wyrazem pozycji monopolistycznej przedsiębiorcy. Pozycja monopolistyczna jest kwalifikowaną pozycją dominującą, stąd też pierwsza przesłanka do zastosowania **art. 8 ust. 2 pkt 1, 4, 5 i 6** ustawy antymonopolowej została spełniona z uwagi na ustalony wyżej udział MGK Sp. z o.o. na rynku właściwym.

Należy także zaznaczyć, iż MGK Sp. z o.o. posiada również pozycję dominującą na rynku usług zbierania i wywozu odpadów komunalnych pochodzących z obszaru miasta i gminy Oleśnica, ponieważ udział ten wynosił w 2003 r. i w okresie 01.-08.2004 – ok. 85% (tabela 4).

4. Stwierdzenie praktyk ograniczających konkurencję i nakazanie zaniechania ich stosowania.

I.1)

Pierwszy z rozpatrywanych zarzutów Wnioskodawcy (wymieniony w pkt I.1) sentencji niniejszej decyzji) dotyczy stosowania przez MGK Sp. z o.o. w umowie o przyjmowanie odpadów komunalnych na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Smolnej zapisu § 6 pkt a) zd.2 zobowiązującego Zleceniodawcę (przywożącego odpady na składowisko) do przedstawienia do wglądu Zleceniobiorcy (przyjmującego odpady) kopii umów zawartych przez Zleceniodawcę na wywóz śmieci z obszaru miasta i

gminy Oleśnica, co – zdaniem Wnioskodawcy – stanowi praktykę ograniczającą konkurencję określoną w art.8 ust.2 pkt 4 i 5 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*.

Nadużyciem pozycji dominującej z art. 8 ust. 2 pkt 5 jest przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji. Oznacza, iż działania dominanta muszą powodować skutki antykonkurencyjne.

Dla stwierdzenia wymienionej wyżej praktyki ograniczającej konkurencję muszą zostać spełnione łącznie wszystkie przesłanki wynikające z ustawy, a mianowicie:

a) posiadanie przez przedsiębiorcę pozycji dominującej na rynku krajowym lub lokalnym,

b) nadużywanie pozycji dominującej na rynku poprzez przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji (art.8 ust.2 pkt 5 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*),

Ad.a)

Jak stwierdzono w punkcie C.3 decyzji, MGK Sp. z o.o. posiada pozycję dominującą na lokalnym rynku przyjmowania i składowania odpadów komunalnych pochodzących z obszaru miasta i gminy Oleśnica. Tym samym pierwsza przesłanka praktyki z art.8 ust.2 pkt 5 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* została spełniona;

Ad. b)

Omawiana praktyka może wywołać skutki zarówno na rynku zdominowanym przez danego przedsiębiorcę, jak również na innych rynkach, na które może on wpływać ze względu na posiadaną pozycję na rynku zdominowanym. Praktyka wymieniona w art.8 ust.2 pkt 5 polegać może zarówno na działaniu lub zaniechaniu. Oba rodzaje zachowań w równym stopniu, w zależności od okoliczności mogą wywierać negatywny wpływ na konkurencję.

Żądanie dostarczenia umów zawieranych przez Wnioskodawcę z różnymi podmiotami na wywóz odpadów jest warunkiem niezbędnym do zawarcia umowy, która nie podlega negocjacom (nawet po wszczęciu postępowania antymonopolowego Uczestnik odmówił zmiany umowy w tym zakresie). Spełnienie tego warunku przez kontrahenta (w tym m.in. przez Wnioskodawcę) MGK Sp. z o.o. oznacza w praktyce wejście w posiadanie przez MGK Sp. z o.o. informacji, które stanowią tajemnicę przedsiębiorstwa jego bezpośredniego rywala działającego na rynku zbierania i wywozu odpadów komunalnych pochodzących z obszaru miasta i gminy Oleśnica. MGK Sp. z o.o. funkcjonuje bowiem na dwóch rynkach, tj. na rynku zbierania i wywozu odpadów komunalnych za obszaru miasta i gminy Oleśnica oraz na rynku ich składowania.

„Art. 11. ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 1993 r., Nr 47, poz.211 ze zm.) definiuje tajemnicę przedsiębiorstwa jako nieujawnione do wiadomości publicznej informacje techniczne, technologiczne, organizacyjne przedsiębiorstwa lub inne informacje posiadające wartość gospodarczą, co do których przedsiębiorca podjął niezbędne działania w celu zachowania ich poufności. Według tej definicji każdy przedsiębiorca jest osobą uprawnioną do korzystania z prawa do tajemnicy przedsiębiorstwa. Prawo to jest prawem majątkowym bezwzględnym, niewyłącznym, częściowo niesamoistnym i przenaszalnym. Tajemnica przedsiębiorstwa wchodzi w skład niematerialnych składników przedsiębiorstwa niezbędnych do realizacji przyjętych zadań gospodarczych. Co do tego nie ma obecnie już wątpliwości, ponieważ w nowelizacji kodeksu cywilnego z 2003 r. w zakresie art. 55¹ k.c zdefiniowano przedsiębiorstwo jako zorganizowany zespół składników materialnych i niematerialnych przeznaczonych do prowadzenia działalności gospodarczej do których wprost zaliczono także tajemnicę przedsiębiorstwa (art.55¹ pkt 8 k.c) . Wynika z tego, że prawo do tajemnicy przedsiębiorstwa nie może powstać bez istnienia prawa do przedsiębiorstwa i że prawo to przysługuje wyłącznie przedsiębiorcy. Przedsiębiorcy jako dysponentowi poufnych informacji przysługuje z tego tytułu prawo podmiotowe, czyli

uprawnienia do korzystania i rozporządzenia tajemnicą przedsiębiorstwa (...). Drugim kryterium tajemnicy przedsiębiorstwa jest to, że nie jest ona znana szerokiej publiczności. Jak stwierdził Sąd Najwyższy informacja (wiadomość) nie ujawniona do wiadomości publicznej, to informacja nieznaną ogółowi lub osobom, które ze względu na swój zawód są zainteresowane w jej posiadaniu (wyrok SN z dnia 3 marca 2000 r. UN I CKN 304/00, OSNC 2001/4/59). Taka informacja podpada pod pojęcie tajemnicy kiedy przedsiębiorca ma wolę, by pozostała ona tajemnicą dla pewnych kół odbiorców, konkurentów i wola dla innych osób musi być rozpoznawalna. Bez takiej woli, choćby dorozumianej, może ona być nieznaną, ale nie będzie tajemnicą. Tak, więc zasadniczo głównym elementem decydującym o tym, że dana informacja stanowi tajemnicę przedsiębiorstwa jest wola samego przedsiębiorcy postanowienie przedsiębiorcy o jej nieujawnianiu i nadaniu jej znaczenia poufności. Tajemnica, jak twierdzi SN, nie traci zaś swego charakteru przez to, że wie o niej pewne ograniczone koło osób, zobowiązanych do dyskrecji w tej sprawie, jak pracownicy przedsiębiorstwa lub inne osoby, które przedsiębiorca wtajemnicza w proponowany im interes” (zob. Z.Jurczyk, Wybrane zagadnienia polityki konkurencji, Warszawa 2004, s.86).

W przypadku Wnioskodawcy, umowy dotyczące odbioru odpadów komunalnych zawierają szereg informacji związanych z organizacją tej usługi stanowiących niewątpliwie tajemnicę przedsiębiorstwa - m.in. dane dotyczące samych kontrahentów ze wskazaniem ilości dostarczanych odpadów, dane dotyczące częstotliwości i warunków odbioru (np. stosowane rodzaje pojemników). Wnioskodawca spełnił również warunek posiadania woli nieujawniania tych informacji MGK Sp. z o.o. jako swojemu konkurentowi na lokalnym rynku zbierania i wywozu odpadów komunalnych, co wynika zarówno z korespondencji kierowanej do Uczestnika postępowania, jak i z treści wniosku o wszczęcie postępowania antymonopolowego.

Nie ma zatem wątpliwości, iż MGK Sp. z o.o. poprzez umieszczenie w umowie dotyczącej przyjmowania odpadów komunalnych zapisu § 6 pkt a) zd.2 zobowiązującego Zleceniodawcę (przywożącego odpady na wysypisko) do przedstawienia do wglądu Zleceniobiorcy (przyjmującego odpady) kopii umów zawartych przez Zleceniodawcę na wywóz śmieci z obszaru miasta i gminy Oleśnica wymusza na Wnioskodawcy ujawnienie informacji stanowiącej tajemnicę przedsiębiorstwa.

Nie ma znaczenia okoliczność, którą podniósł Uczestnik, iż nie żąda umów z wszystkimi danymi handlowymi, ponieważ – jak wspomniano wyżej – znajdują się tam nie tylko informacje handlowe (np. cena, czy termin płatności). Jak wspomniano wyżej to przedsiębiorca decyduje jakim informacjom nada znaczenie poufności i jaka informacja stanowi tajemnicę przedsiębiorstwa, ponadto w zakres pojęcia tajemnicy przedsiębiorstwa nie obejmuje tylko danych handlowych, jak stosowane ceny, czy terminy płatności, ale także dane organizacyjne i technologiczne, czy informacje dotyczące samych kontrahentów przedsiębiorcy konkurującego na tym samym rynku. Wejście w posiadanie ww. informacji przez MGK Sp. z o.o. ewidentnie narusza interes Wnioskodawcy (lub innych kontrahentów), ponieważ MGK Sp. z o.o. – jako bezpośredni konkurent na lokalnym rynku zbierania i wywozu odpadów komunalnych może zaoferować dostawcom swoich bezpośrednich konkurentów „nagle” lepsze warunki usługi (nie tylko pod względem cenowym, ale i organizacyjnym, czy technologicznym) od oferowanych przez konkurentów i bez problemu przejąć ich klientów. Poprzez takie działania, MGK Sp. z o.o. może skutecznie utrudniać działalność rywali na ww. rynku, a nawet skutecznie ich z niego wypierać.

Tak więc chcąc chronić tajemnicę przedsiębiorstwa przed ujawnieniem jej bezpośredniemu rywalowi na rynku zbierania i wywozu odpadów komunalnych pochodzących z obszaru miasta i gminy Oleśnica, Wnioskodawca musiałby odrzucić § 6 pkt a) umowy i pozbawić się w ten sposób możliwości zawarcia umowy na składowanie odpadów na składowisku w Smolnej będące jedynym wysypiskiem na obszarze miasta i gminy Oleśnica. Występuje więc tutaj istotny czynnik antykonkurencyjny, który skutkuje

ograniczeniem prawidłowego rozwoju konkurencji na ww. rynku. Bowiem zastosowanie postanowienia umownego § 6 pkt a) może skutecznie zniechęcać lub utrudniać Wnioskodawcy (i innym podmiotom) podjęcie działalności na ww. lokalnym rynku zbierania i wywozu odpadów komunalnych stałych, lub nawet wyeliminować go z rynku, co jest zresztą zgodne ze stanem rzeczywistym, ponieważ Wnioskodawca z uwagi m.in. na omawiany warunek umowny nie podjął do dzisiaj działalności zbierania i wywozu odpadów komunalnych w Oleśnicy.

MGK Sp. z o.o. będąc właścicielem i jednocześnie zarządcą wysypiska odpadów komunalnych ma możliwość wpływania na poziom konkurencji na rynku zbierania i wywozu odpadów komunalnych na obszarze miasta i gminy Oleśnica. Korzystając z tego wykorzystuje zajmowaną pozycję dominującą na rynku składowania odpadów komunalnych i przenosi swoją siłę rynkową na współzależny rynek zbierania i wywozu odpadów komunalnych w celu utrudniania funkcjonowania potencjalnym rywalom. Poprzez zastosowanie ww. zapisu umownego MGK Sp. z o.o. ogranicza wolność gospodarczą Wnioskodawcy niwecząc realizację przez niego wykonywania usługi zbierania i wywozu nieczystości komunalnych stałych na obszarze miasta i gminy Oleśnica.

Takie zachowanie narusza reguły konkurencji, ponieważ ogranicza wolną konkurencję na rynku i nie daje oparcia działalności gospodarczej na mechanizmach rynkowych. Nie zapewnia równych szans przedsiębiorcom w prowadzeniu przez nich działalności gospodarczej, opartej na zasadach nieskrępowanej konkurencji. Dlatego też zastosowanie przez MGK Sp. z o.o. ww. zapisu w niniejszym stanie faktyczny, zdaniem Prezesa Urzędu, stanowi przejaw przeciwdziałania ukształtowania się warunków niezbędnych do powstania lub rozwoju konkurencji o którym mówi art. 8 ust. 2 pkt 5 ustawy antymonopolowej.

Stanowisko Prezesa UOKiK zajęte w analizowanej sprawie jest zbieżne z dotychczasowym orzecznictwem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (d. Sądu Antymonopolowego). Wymuszanie przez dominanta na kontrahentach udostępnienia mu dokumentacji finansowo księgowej lub umów zawieranych przez tych kontrahentów z innymi podmiotami, w celu uzyskania informacji dotyczących działań jego konkurentów na rynkach na których nie posiada pozycji dominującej” jest w świetle orzecznictwa praktyką określoną w art.8 ust.2 pkt 5. W wyroku Sądu Antymonopolowego z dnia 28 czerwca 1995 r. (XVII Ama 13/95) czytamy, że:(...) *W ten sposób Zakłady zapewniając sobie wgląd w transakcje handlowe Spółki miałyby w gruncie rzeczy dostęp do wiadomości określających m.in. strategią jej działania i zachowania usługobiorców, co pozwalałoby im skutecznie kontrolować rynek wywozu nieczystości i podejmować działania ograniczające na nim konkurencję a nawet ją eliminujące. (...) Wykazanie niezbędności powinno być wsparte argumentami wskazującymi na racjonalność postępowania, którą należy oceniać uwzględniając zarówno interes podmiotu stosującego tę praktykę, szerszy kontekst gospodarczy jak również winno opierać się na kryteriach obiektywnych”.*

Nieuzasadniony jest zatem argument Uczestnika pod adresem Wnioskodawcy, że jest on zobowiązany kontrolować miejsce pochodzenia odpadów oraz kontrolować by nie podrzucano odpadów z obszaru innych gmin. Doraźne kontrole i zawiadamianie stosownych organów (wydających zezwolenia) leżą oczywiście w kompetencji administratora wysypiska, niemniej jednak żądanie udostępniania umów zawartych przez konkurenta zdecydowanie wykracza poza zakres działań mających na celu bezpośrednią kontrolę podmiotu przywożącego odpady na wysypisko i wyraźnie ingeruje w chronioną prawem, omówioną wyżej, tajemnicę przedsiębiorstwa. Należy zwrócić uwagę, że MGK Sp. z o.o. jako potencjalny konkurent Wnioskodawcy na rynku zbierania i wywozu odpadów komunalnych pochodzących z obszaru miasta i gminy Oleśnica jest podmiotem szczególnie zainteresowanym w uzyskaniu informacji określających m.in. strategię działania Wnioskodawcy i zachowań jego kontrahentów.

Ponadto, jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego, w żadnej z umów na przyjmowanie odpadów komunalnych innych przedsiębiorców z obszaru województwa

dolnośląskiego, prowadzących składowiska odpadów komunalnych, nie występuje zapis o podobnej treści – nie można więc stwierdzić, iż tego typu postanowienia umowne są powszechnie stosowane w tego rodzaju stosunkach umownych jako środek mający służyć kontroli pochodzenia przywożonych odpadów.

(dowód: karta 124, 191-192, 217, 221-222, 239, 243, 245, 263-265)

Reasumując - omawiane działanie Uczestnika jest niezgodne z ustawą *o ochronie konkurencji i konsumentów*, ponieważ ogranicza efektywną konkurencję na rynku i nie zapewnia równych szans przedsiębiorcom w prowadzeniu przez nich działalności gospodarczej, opartej na zasadach nieskrępowanej konkurencji i przedsiębiorczości prywatnej. A zatem także druga przesłanka do stwierdzenia praktyki z art.8 ust.2 pkt 5 ww. ustawy została spełniona.

Mając powyższe na uwadze stwierdzono jak w punkcie I.1) niniejszej decyzji.

I.2)

W piśmiennictwie przyjmuje się, iż niektóre stany faktyczne dotyczące nadużycia pozycji dominującej mogą mieścić się w katalogach dwóch lub więcej praktyk wymienionych w art. 8 ustawy antymonopolowej. Oznacza to, że określone zachowanie, będące przejawem nadużycia pozycji dominującej, może podlegać ocenie kilku zbiegających się przepisów ustawy (S. Gronowski, *Ustawa Antymonopolowa. Komentarz*, Warszawa 1999, s. 186). Taka sytuacja zaistniała w niniejszej sprawie.

Rozpatrywany zarzut dotyczący stosowania przez MGK Sp. z o.o. w umowie dotyczącej przyjmowania odpadów komunalnych na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Smolnej zapisu § 6 pkt a) zd.2 zobowiązującego Zleceniodawcę (przywożącego odpady na składowisko) do przedstawienia do wglądu Zleceniobiorcy (przyjmującego odpady) kopii umów zawartych przez Zleceniodawcę na wywóz śmieci z obszaru miasta i gminy Oleśnica - zdaniem Wnioskodawcy – stanowi także praktykę ograniczającą konkurencję określoną w art.8 ust.2 pkt 4 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*.

Nadużyciem pozycji dominującej z art. 8 ust. 2 pkt 4 jest uzależnianie zawarcia umowy dot. przyjmowania odpadów na składowisko od przyjęcia lub spełnienia innego świadczenia niemającego rzeczowego ani zwyczajowego związku z przedmiotem umowy.

Powyższa praktyka polega na wymuszeniu przez przedsiębiorcę dominującego przy zawieraniu umowy, dotyczącej składowania odpadów komunalnych dodatkowego świadczenia wykraczającego poza przedmiot umowy. Istotą jej bowiem „*nie jest osiągnięcie przez dominanta nieuzasadnionych korzyści, lecz wyzyskanie przymusowej sytuacji kontrahenta, wynikającej z konieczności zawarcia umowy z dominantem*” (wyrok SA z 10 maja 1993 r., XVII Amr 6/93, publik. „Wokanda” 1993, Nr 9). Obowiązek zawarcia umowy na składowanie odpadów wynika z przepisów ustawy z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (Dz. U. Z 1996 r. nr 132, poz. 622 ze zm.), ponieważ zgodnie z art. 8 ust. 2 tej ustawy *Podmiot ubiegający się o zezwolenie na usuwanie odpadów komunalnych powinien udokumentować gotowość ich odbioru przez zakład prowadzący działalność w zakresie wykorzystywania lub unieszkodliwiania odpadów*.

Dla stwierdzenia wymienionej wyżej praktyki ograniczającej konkurencję muszą zostać spełnione łącznie wszystkie przesłanki wynikające z ustawy, a mianowicie:

- a) posiadanie przez przedsiębiorcę pozycji dominującej na rynku krajowym lub lokalnym,
- b) uzależnianie zawarcia umowy od przyjęcia lub spełnienia przez drugą stronę dodatkowego świadczenia,
- c) brak rzeczowego i zwyczajowego związku ww. świadczenia z przedmiotem umowy.

Ad.a)

Powyżej wykazano już, że na rynku usług składowania odpadów komunalnych z terenu miasta i gminy Oleśnica, MGK Sp. z o.o. zajmuje pozycję dominującą. Tym samym pierwsza z przesłanek art. 8 ust. 2 pkt 4 została spełniona.

Ad. b)

Jak wspomniano wyżej, zastosowanie przez MGK Sp. z o.o. postanowienia umownego § 6 pkt a): (...) *Zleceniodawca zobowiązany jest do przedstawienia kopii umów (bez ujawniania cen tam zawartych) wraz z częstotliwościami wywozu odpadów o których mowa w § 1 ust.1 od Zleceniodawców z terenu miasta i gminy Oleśnicy jest – zdaniem Wnioskodawcy - żądaniem spełnienia dodatkowego świadczenia nie mającego rzeczowego i zwyczajowego związku ze świadczeniem głównym.*

Stosownie do uzasadnienia punktu I.1) nie ma wątpliwości, że MGK Sp. z o.o. poprzez umieszczenie w umowie dotyczącej przyjmowania odpadów komunalnych zapisu § 6 pkt a) zd.2 zobowiązującego Zleceniodawcę (przywożącego odpady na wysypisko) do przedstawienia do wglądu Zleceniobiorcy (przyjmującego odpady) kopii umów zawartych przez Zleceniodawcę na wywóz śmieci z obszaru miasta i gminy Oleśnica wymusza na Wnioskodawcy ujawnienie informacji stanowiącej tajemnicę przedsiębiorstwa.

Omawiane postanowienie umowne § 6 pkt a) sprowadza się w istocie do żądania świadczenia udzielenia informacji będących tajemnicą przedsiębiorstwa. Tak więc nie chodzi tutaj tylko o wymóg formalny dostarczenia kopii umów, ale o żądanie spełnienia świadczenia dostarczenia informacji dotyczących konkurującego przedsiębiorcy, które to informacje stanowią dla MGK Sp. z o.o. niewątpliwie istotne źródło informacji dotyczące konkurenta i jego kontrahentów, które może być wykorzystane ze szkodą dla ich interesów.

Nie ma wątpliwości, że spełnienie tego świadczenia jest jednym z warunków realizacji umowy dotyczącej przyjmowania odpadów na wysypisko w Smolnej – bowiem wynika to wprost z treści umowy. Tak więc brak realizacji ww. świadczenia stanowi podstawę dla MGK Sp. z o.o. do wstrzymania się od przyjmowania odpadów od Wnioskodawcy, wobec niezrealizowania warunku umowy przez kontrahenta.

Wnioskodawca chcąc chronić tajemnicę przedsiębiorstwa przed ujawnieniem jej bezpośredniemu rywalowi na rynku zbierania i wywozu odpadów komunalnych pochodzących z obszaru miasta i gminy Oleśnica, musiałby odrzucić § 6 pkt a) umowy i pozbawić się w ten sposób możliwości zawarcia umowy na składowanie odpadów na składowisku w Smolnej będące jedynym wysypiskiem na obszarze miasta i gminy Oleśnica. Jak wspomniano wyżej, kontrahent MGK Sp. z o.o. nie ma możliwości – stosownie do art. 8 ust. 2 ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* – uzyskania zezwolenia na zbieranie i wywóz odpadów komunalnych z obszaru miasta i gminy Oleśnica bez zawarcia umowy na składowanie ww. odpadów.

Występuje więc tutaj istotna zależność zawarcia umowy od przyjęcia lub spełnienia przez drugą stronę dodatkowego świadczenia. Ponadto nie ma w tej sytuacji znaczenia, że umowa formalnie jest zawarta, skoro dopiero jej realizacja uzależniona jest od dodatkowego świadczenia, tj. przedstawienia kopii umów z kontrahentami na wywóz odpadów.

Reasumując, zamieszczenie w umowie na składowanie odpadów na składowisku innych niż obojętne i niebezpieczne zapisu § 6 ust.1 lit.a) zd.2 stanowi uzależnianie zawarcia umowy od przyjęcia lub spełnienia przez drugą stronę dodatkowego świadczenia, a tym samym została spełniona druga przesłanka praktyki ograniczającej konkurencję określonej w art.8 ust.2 pkt 4 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*.

Ad. c)

Zakazana w art.8 ust.2 pkt 4 praktyka ma miejsce, gdy świadczenie dodatkowe nie ma rzeczowego lub zwyczajowego związku z przedmiotem umowy. „Dla uznania praktyki

wystarczy, aby nie wystąpił chociaż jeden z ww. związków. Ustawa nie precyzuje co należy rozumieć przez związek rzeczowy lub zwyczajowy. (...) Związek rzeczowy występuje wówczas, jeżeli dane świadczenie gwarantuje prawidłową, zgodną z wolą i oczekiwaniami stron realizację zasadniczej umowy, przy zastosowaniu art.65 § 2 k.c, zgodnie z którym w umowach należy badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, a nie opierać się na jej słownym brzmieniu. Jeśli brak jest związku funkcjonalnego lub organicznego między świadczeniem podstawowym i dodatkowym, wówczas produkty te są odmienne, zaś transakcje wiązane. Związek zwyczajowy jest, w odróżnieniu od rzeczowego trudniejszy do identyfikacji. Odwołanie się do zwyczaju rozumianego jako wyraz określonego doświadczenia społecznego, każe bowiem uwzględniać nie tylko zwyczaje charakterze powszechnym, ale również środowiskowe, występujące np. w grupach branżowych (zob. E.Modzelewska-Wąchał, Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów, Warszawa 202, s.110-111).

Nie ma żadnych wątpliwości, iż świadczenie główne jakim jest składowanie odpadów komunalnych nie ma ani rzeczowego, ani zwyczajowego związku ze świadczeniem dodatkowym jakim jest obowiązek dostarczania umów na wywóz odpadów komunalnych z podmiotami z obszaru Miasta i Gminy Oleśnica, bowiem realizacja świadczenia dodatkowego tj. dostarczenia przez kontrahenta MGK Sp. z o.o. informacji wynikających z umów na wywóz odpadów komunalnych, nie ma żadnego znaczenia dla prawidłowej i pełnej realizacji świadczenia głównego, jakim jest przyjmowanie przez MGK Sp. z o.o. odpadów komunalnych do składowania na wysypisku w Smolnej.

Ponadto, jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego, w żadnej z badanych umów na przyjmowanie odpadów komunalnych innych przedsiębiorców z obszaru województwa dolnośląskiego, prowadzących składowiska odpadów komunalnych, nie występuje zapis o podobnej treści – nie można więc stwierdzić, iż tego typu postanowienia umowne są powszechnie stosowane w tego rodzaju stosunkach umownych jako środek mający służyć kontroli pochodzenia przywożonych odpadów.

(dowód: karta 124, 191-192, 217, 221-222, 239, 243, 245, 263-265)

Tak więc trzecia przesłanka do stwierdzenia omawianej praktyki określonej w art.8 ust.2 pkt 4 została spełniona w przypadku omawianego zapisu § 6 pkt e).

Mając powyższe na uwadze, stwierdzono jak w punkcie I.2) sentencji niniejszej decyzji.

5. Stwierdzenie praktyk ograniczających konkurencję i stwierdzenie zaniechania ich stosowania.

II.1)

Kolejnym zarzutem Wnioskodawcy jest zastosowanie przez MGK Sp. z o.o. zapisu § 3 ust. 4 umowy dotyczącej przyjmowania odpadów na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Smolnej o bezwarunkowym zobowiązaniu Wnioskodawcy (przywożącego odpady na składowisko) do nie kwestionowania wskazań wagi zainstalowanej na ww. składowisku. Zastosowanie tego zapisu umownego - zdaniem Wnioskodawcy - stanowi także praktykę ograniczającą konkurencję określoną w art. 8 ust.2 pkt 6 ww. ustawy.

Praktyka ograniczająca konkurencję z art. 8 ust.2 pkt 6 polega na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku właściwym poprzez narzucanie przez przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów, przynoszących mu nieuzasadnione korzyści.

Dla stwierdzenia wymienionej wyżej praktyki ograniczającej konkurencję muszą zostać spełnione łącznie wszystkie przesłanki wynikające z ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, a mianowicie:

- a) posiadanie przez przedsiębiorcę pozycji dominującej na rynku krajowym lub lokalnym,
- b) narzucanie warunków umów,
- c) uciążliwość warunków umów,
- d) uzyskiwanie nieuzasadnionych korzyści..

Ad.a)

Powyżej wykazano już, że na rynku usług składowania odpadów komunalnych z terenu miasta i gminy Oleśnica, MGK Sp. z o.o. zajmuje pozycję dominującą, tym samym pierwsza z przesłanek art. 8 ust. 2 pkt 6 została spełniona.

Ad. b)

Z analizy pozycji rynkowej MGK Sp. z o.o. wynika, że posiadając pozycję dominującą na rynku składowania odpadów komunalnych (dowód: karta 34), może on ją nadużywać w stosunkach ze swoimi kontrahentami.

Samo posiadanie pozycji dominującej nie narusza prawa a narusza prawo dopiero jej nadużywanie, przejawiające się w stosowaniu zakazanych praktyk ograniczających konkurencję.

Na omawianym rynku każda firma wywożąca odpady komunalne jest „skazana” na współpracę z MGK Sp. z o.o. – przedsiębiorcą zarządzającym jedynym wysypiskiem dla Oleśnicy, który ustala warunki tej współpracy. Posiadanie umowy na składowanie odpadów jest jednym z niezbędnych warunków do uzyskania zgody przedsiębiorcy na wywóz odpadów komunalnych, ponieważ - zgodnie z art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (Dz. U. Z 1996 r. nr 132, poz. 622 ze zm.) - *Podmiot ubiegający się o zezwolenie na usuwanie odpadów komunalnych powinien udokumentować gotowość ich odbioru przez zakład prowadzący działalność w zakresie wykorzystywania lub unieszkodliwiania odpadów.*

W związku z tym Prezes Urzędu uznaje w warunkach niniejszej sprawy, iż przesłanka polegająca na narzucaniu warunków umów została spełniona. Przedsiębiorcy zajmujący się transportem odpadów komunalnych stałych, którym MGK Sp. z o.o. umożliwia składowanie tych odpadów na wysypisku w Smolnej nie mają żadnej możliwości negocjowania warunków ww. umowy i muszą przyjąć wzorzec umowy stosowany przez MGK Sp. z o.o. Przewaga kontraktowa Uczestnika nad tymi podmiotami jest oczywista, o czym świadczą także teksty umów dotyczących składowania odpadów zawartych z innymi przedsiębiorcami (m.in. z Zakładem Zieleni Wiesław Niedzielski, Spółdzielnią „Konrad”) oparte o ten sam wzorzec umowy. Jak więc wynika z materiału dowodowego, warunki umów na składowanie odpadów są takie same dla różnych kontrahentów i nie były przedmiotem negocjacji. (dowód: karta 84-93)

Wynika stąd wniosek, iż MGK Sp. z o.o. wykorzystuje posiadaną przewagę kontraktową nad uczestnikami rynku, które to działanie – w omawianym przypadku – można zakwalifikować jako narzucanie warunków umowy na składowanie odpadów na wysypisku w Smolnej. Tak więc także druga z przesłanek art. 8 ust. 2 pkt 6 została spełniona.

Ad.c)

Za uciążliwy warunek umowy uznaje się każdy warunek oznaczający dla jednej ze stron – tu kontrahenta dominanta – ciężar większy od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju. W świetle orzecznictwa Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

„dokonując analizy uciążliwości warunków umów należy rozważyć, czy w hipotetycznej sytuacji istnienia konkurencji na danym rynku właściwym a więc istnienia rzeczywistej swobody zawierania umów i kształtowania jej treści, dominat byłby w stanie wynegocjować takie postanowienia umów” (wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 23 czerwca 1999 r., XVII Ama 28/99).

Niewątpliwie zapis o bezwarunkowym zobowiązaniu Wnioskodawcy (Zleceniodawcy - przywożącego odpady na składowisko) do nie kwestionowania wskazań wagi zainstalowanej na ww. składowisku nie mógłby zaistnieć warunkach wolnej konkurencji i rzeczywistej swobody zawierania umów. Powyższy zapis powoduje, iż kontrahent MGK Sp.z o.o. (w tym Wnioskodawca) z nieuzasadnionych przyczyn pozbawia się uprawnień związanych z realizacją umowy, określonych w kodeksie cywilnym.

Racjonalnie działający przedsiębiorca nie mógłby zaakceptować zapisu narażającego go na poniesienie wymiernych strat w razie wystąpienia uszkodzenia wagi i poprzez to błędne naliczenia należności. Bezwarunkowa akceptacja wskazań wagi oznacza dla przedsiębiorcy przywożącego odpady na składowisko, zarówno brak możliwości kwestionowania wskazań wagi w chwili dokonywania pomiarów (mimo możliwości zaistnienia uzasadnionych co do tego okoliczności), jak i brak możliwości późniejszego dochodzenia zwrotu nienależnych nadpłat powstałych na skutek wadliwych wskazań wagi.

Ponadto, jak wspomniano przy omawianiu stanu faktycznego niniejszej sprawy, zapisu o podobnej treści nie stwierdzono w żadnej z analizowanych umów innych przedsiębiorców z województwa dolnośląskiego prowadzących składowiska odpadów komunalnych i zawierających umowy na przyjmowanie tych odpadów, stąd nie można także stwierdzić, iż podobny zapis jest przyjęty w tego rodzaju stosunkach umownych

Reasumując, należy stwierdzić, iż zapis § 3 ust.4 omawianej umowy jest uciążliwym warunkiem umownym a tym samym trzecia przesłanka praktyki ograniczającej konkurencję z art.8 ust.2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, została spełniona.

Ad d)

W świetle orzecznictwa Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów korzyści można uznać za nieuzasadnione, jeżeli na tle umowy stwarzają przedsiębiorcy sytuację korzystniejszą aniżeli taka, która odzwierciedla ekwiwalentność w danym i podobnych stosunkach umownych. „*Jednocześnie korzyści te powinny być osiągnięte kosztem kontrahenta i pozostawać w związku przyczynowym z narzuconymi kontrahentowi warunkami umów*” (wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 23 marca 1999 r., XVII Ama 26/99)

Zapis § 3 ust. 4 umowy dotyczącej przyjmowania odpadów na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Smolnej o bezwarunkowym zobowiązaniu Wnioskodawcy (przywożącego odpady na składowisko) do nie kwestionowania wskazań wagi zainstalowanej na ww. składowisku niewątpliwie wypełnia powyższe przesłanki. Po pierwsze stwarza MGK Sp. z o.o. sytuację kontraktową znacznie korzystniejszą od kontrahentów, ponieważ nawet w wyniku zawinionego wadliwego działania wagi, MGK Sp. z o.o. zwalnia się z odpowiedzialności za skutki wywołane błędnymi wskazaniem wagi przerzucając całe ryzyko takiej sytuacji na Wnioskodawcę (lub innych kontrahentów). Po drugie – korzyść osiągnięta przez MGK Sp. z o.o. w związku ze zwolnieniem z odpowiedzialności za skutki wadliwego działania wagi osiągnięta jest bezpośrednio kosztem kontrahenta, który może ponieść wymierną stratę z tytułu wadliwego wskazania wagi, jak również pozostaje w związku przyczynowym z narzuconym warunkiem umownym, tj. zobowiązaniem się kontrahenta do niekwestionowania wskazań wagi, ponieważ w wyniku tego postanowienia umownego, kontrahent zrzeka się wszelkich przysługujących mu roszczeń związanych z nieprawidłowym działaniem wagi.

Stosowana praktyka stwarza zatem potencjalną możliwość pozbawienia Wnioskodawcy możliwości naprawienia szkody, jaką może ponieść wskutek nieprawidłowego działania wagi. W tym też zakresie Uczestnik odnosi nieuzasadnioną

korzyść, polegającą na zaoszczędzeniu wydatków, które normalnie byłby zmuszony ponieść z tytułu naprawienia szkody powstałej w majątku kontrahenta (nadpłata) na skutek błędnego wskazania wagi. Uznanie za nieuzasadnione tych korzyści, które mogą potencjalnie wystąpić w przyszłości, zostało przesądzone w dotychczasowym orzecznictwie sądowych organów antymonopolowych (*patrz*: wyrok Sądu Antymonopolowego z 7 grudnia 1994 r., sygn. Akt XVII Amr 52/94).

W związku z powyższym, należy stwierdzić, iż zapis § 3 ust.4 omawianej umowy pozwala na uzyskiwanie nieuzasadnionych korzyści przez MGK Sp. z o.o. a tym samym ostatnia przesłanka praktyki ograniczającej konkurencję z art.8 ust.2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, została spełniona.

Mając powyższe na względzie, jak również z uwagi na fakt, iż MGK Sp. z o.o. zaprzestała stosowania ww. postanowienia umownego od dnia 10 grudnia 2003 r. - orzeczono jak w punkcie II.1) sentencji niniejszej decyzji.

Ad.II.2)

Następnym zarzutem Wnioskodawcy jest zastosowanie przez MGK Sp. z o.o. zapisu §6 pkt. e) umowy dotyczącego przyjmowania odpadów na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Smolnej o bezwarunkowym zobowiązaniu się Wnioskodawcy do zaniechania dochodzenia wszelkich roszczeń dotyczących ewentualnych uszkodzeń swoich pojazdów na terenie ww. składowiska. Zastosowanie tego zapisu umownego - zdaniem Wnioskodawcy - stanowi praktykę ograniczającą konkurencję określoną w art. 8 ust.2 pkt 6 ww. ustawy.

Jak wspomniano wyżej, praktyka ograniczająca konkurencję z art. 8 ust.2 pkt 6 polega na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku właściwym poprzez narzucanie przez przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów, przynoszących mu nieuzasadnione korzyści.

Dla stwierdzenia wymienionej wyżej praktyki ograniczającej konkurencję muszą zostać spełnione łącznie wszystkie przesłanki wynikające z ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, a mianowicie:

- a) posiadanie przez przedsiębiorcę pozycji dominującej na rynku krajowym lub lokalnym,
- b) narzucanie warunków umów,
- c) uciążliwość warunków umów,
- d) uzyskiwanie nieuzasadnionych korzyści..

Ad.a)

Powyżej wykazano już, że na rynku usług składowania odpadów komunalnych z terenu miasta i gminy Oleśnica, MGK Sp. z o.o. zajmuje pozycję dominującą, tym samym pierwsza z przesłanek art. 8 ust. 2 pkt 6 została spełniona.

Ad. b)

W punkcie II.1., przy omawianiu elementu narzucania warunków umów wykazano, iż MGK Sp. z o.o. wykorzystuje posiadaną przewagę kontraktową nad uczestnikami rynku, które to działanie – w omawianym przypadku – można zakwalifikować jako narzucanie warunków umowy na składowanie odpadów na wysypisku w Smolnej. Tak więc także druga z przesłanek art. 8 ust. 2 pkt 6 została spełniona.

Ad.c)

Jak wspomniano wyżej, za uciążliwy warunek umowy uznaje się każdy warunek oznaczający dla jednej ze stron – tu kontrahenta dominanta – ciężar większy od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju. W świetle orzecznictwa Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów *„dokonując analizy uciążliwości warunków umów należy rozważyć, czy w hipotetycznej sytuacji istnienia konkurencji na danym rynku właściwym a więc istnienia rzeczywistej swobody zawierania umów i kształtowania jej treści, dominat byłby w stanie wynegocjować takie postanowienia umów”* (wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 23 czerwca 1999 r., XVII Ama 28/99).

Niewątpliwie zapis § 6 pkt e) przedmiotowej umowy o bezwarunkowym zobowiązaniu Wnioskodawcy (Zleceniodawcy - przywożącego odpady na składowisko), że w przypadku uszkodzenia swoich pojazdów na terenie składowiska w Smolnej, nie będzie domagał się odszkodowań lub naprawy uszkodzonych części pojazdów - jest rażąco niekorzystny dla kontrahenta (Wnioskodawcy), ponieważ – podobnie jak przy omawianym wyżej zapisie § 3 pkt 4 umowy - wyłącza możliwość wystąpienia z roszczeniami odszkodowawczymi na wypadek okoliczności za które kontrahent MGK Sp. z o.o. obiektywnie nie ponosi odpowiedzialności np. uszkodzenia własnego pojazdu z winy pracownika wysypiska.

Tak więc powyższy zapis powoduje, iż kontrahent MGK Sp.z o.o. (w tym Wnioskodawca) z nieuzasadnionych przyczyn pozbawia się uprawnień związanych z realizacją umowy, określonych w kodeksie cywilnym.

Racjonalnie działający przedsiębiorca nie mógłby zaakceptować zapisu narażającego go na poniesienie wymiernych strat w razie powstania uszkodzeń jego pojazdów z winy obsługi wysypiska. Bezwarunkowa zgoda na zaniechanie dochodzenia roszczeń odszkodowawczych z tego tytułu oznacza dla przedsiębiorcy przywożącego odpady na składowisko, wymierną stratę materialną, jaką będzie musiał ponieść, nawet w sytuacji całkowicie zawinionej przez przyjmującego odpady (MGK Sp. z o.o.)

Ponadto, jak wspomniano przy omawianiu stanu faktycznego niniejszej sprawy, zapisu o podobnej treści nie stwierdzono w żadnej z analizowanych umów innych przedsiębiorców województwa dolnośląskiego prowadzących składowiska odpadów komunalnych i zawierających umowy na przyjmowanie tych odpadów, stąd nie można także stwierdzić, iż podobny zapis jest przyjęty w tego rodzaju stosunkach umownych

Reasumując, należy stwierdzić, iż zapis § 6 pkt e) omawianej umowy jest uciążliwym warunkiem umownym a tym samym trzecia przesłanka praktyki ograniczającej konkurencję z art.8 ust.2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, została spełniona.

Ad d)

Jak wspomniano już wyżej, w świetle orzecznictwa Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów korzyści wówczas można uznać za nieuzasadnione, jeżeli na tle umowy stwarzają przedsiębiorcy sytuację korzystniejszą aniżeli taka, która odzwierciedla ekwiwalentność w danym i podobnych stosunkach umownych. *„Jednocześnie korzyści te powinny być osiągnięte kosztem kontrahenta i pozostawać w związku przyczynowym z narzuconymi kontrahentowi warunkami umów”* (wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 23 marca 1999 r., XVII Ama 26/99)

Zapis § 6 pkt e) umowy dotyczącej przyjmowania odpadów na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Smolnej o bezwarunkowym zobowiązaniu Wnioskodawcy (Zleceniodawcy - przywożącego odpady na składowisko), że w przypadku uszkodzenia swoich pojazdów na terenie składowiska w Smolnej, nie będzie domagał się odszkodowań lub naprawy uszkodzonych części pojazdów - niewątpliwie wypełnia powyższe przesłanki. Po pierwsze stwarza MGK Sp. z o.o. sytuację kontraktową znacznie korzystniejszą od kontrahentów, ponieważ nawet w wyniku zawinionego działania pracowników obsługujących wysypisko, MGK Sp. z o.o. zwalnia się z odpowiedzialności za ewentualne straty materialne powstałe na skutek uszkodzeń pojazdów przywożących odpady.

Po drugie – korzyść osiągnięta przez MGK Sp. z o.o. w związku ze zwolnieniem z odpowiedzialności za uszkodzenia pojazdów swoich kontrahentów na terenie składowiska odpadów w Smolnej osiągnana jest bezpośrednio kosztem kontrahenta, który może ponieść wymierną stratę z tytułu konieczności pokrycia kosztów naprawy pojazdów, jak również korzyść ta pozostaje w związku przyczynowym z narzuconym warunkiem umownym, tj. zobowiązaniem się kontrahenta do zaniechania domagania się odszkodowań lub naprawy uszkodzonych części pojazdów na terenie składowiska w Smolnej.

W związku z powyższym, należy stwierdzić, iż zapis § 6 pkt e) omawianej umowy pozwala na uzyskiwanie nieuzasadnionych korzyści przez MGK Sp. z o.o. a tym samym ostatnia przesłanka praktyki ograniczającej konkurencję z art.8 ust.2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, została spełniona.

Mając powyższe na względzie, jak również z uwagi na fakt, iż MGK Sp. z o.o. zaprzestała stosowania ww. postanowienia umownego od dnia 10 grudnia 2003 r. orzeczono jak w punkcie II.2) sentencji niniejszej decyzji.

Ad.II.3)

Kolejny zarzut Wnioskodawcy dotyczy zastosowanego w umowie dotyczącej przyjmowania odpadów na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Smolnej zapisu § 8 ust.2 ustalającego przez MGK Sp. z o.o. 14-dniowego terminu okresu wypowiedzenia umowy na przyjmowanie odpadów na ww. składowisko. Zdaniem Wnioskodawcy – stosowanie tego zapisu stanowi praktykę ograniczającą konkurencję określoną w art.8 ust.2 pkt 5 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*.

Nadużyciem pozycji dominującej z art. 8 ust. 2 pkt 5 jest przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji.

Dla stwierdzenia wymienionej wyżej praktyki ograniczającej konkurencję muszą zostać spełnione łącznie wszystkie przesłanki wynikające z ustawy, a mianowicie:

a) posiadanie przez przedsiębiorcę pozycji dominującej na rynku krajowym lub lokalnym,

b) nadużywanie pozycji dominującej na rynku poprzez przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji (art.8 ust.2 pkt 5 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*),

Ad.a)

Powyżej wykazano już, że na rynku usług składowania odpadów komunalnych z terenu miasta i gminy Oleśnica, MGK Sp. z o.o. zajmuje pozycję dominującą. Tym samym pierwsza z przesłanek art. 8 ust. 2 pkt 5 została spełniona.

Ad. b)

Zastosowanie zapisu § 8 ust.2: *Każda ze stron może rozwiązać umowę za uprzednim 14-dniowym wypowiedzeniem* - może skutecznie utrudniać Wnioskodawcy i innym podmiotom działalność na lokalnym rynku zbierania i wywozu odpadów komunalnych stałych pochodzących z obszaru miasta i gminy Oleśnica. Termin ten jest rażąco krótki dla stosunków umownych przy tego rodzaju działalności gospodarczej, ponieważ jak wskazał Wnioskodawca, terminy rozliczeniowe z dostawcami odpadów, to co najmniej 1 miesiąc. Powyższe stwierdzenie potwierdziła analiza ośmiu różnych wzorców umownych przedsiębiorców administrujących wysypiskami odpadów komunalnych stałych z obszaru województwa dolnośląskiego: Zakładu Usług Komunalnych w Bystrzycy Kłodzkiej Sp. z o.o., Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. ze Zgorzelca, Zakładu Usług Komunalnych z Milicza, Zakładu Usług Komunalnych – T.Drozdowski z Pieszyc, Miejskiego Zakładu Gospodarki Komunalnej w Bolesławcu Sp. z o.o., Zakładu Gospodarki

Komunalnej w Ząbkowicach Śl. Sp. z o.o. i Zakładu Administracji Mieszkaniami Gminnymi Sp. z o.o. w Kłodzku (Tabela 3).

W przeanalizowanych wzorcach umownych najkrótszym terminem wypowiedzenia umowy jest termin 1-miesięczny. Termin 14-dniowy wypowiedzenia należy więc uznać jako istotnie (50%) odbiegający od najkrótszych terminów przyjmowanych w umowach tego rodzaju, zwłaszcza, że Uczestnik nie tylko nie uzasadnił dlaczego stosował we wzorcach umownych tak krótki termin wypowiedzenia, ale po wszczęciu postępowania antymonopolowego wydłużył ww. termin do trzech miesięcy.

Dlatego też stosowanie przez MGK Sp. z o.o. ww. zapisów może w niniejszej sprawie stanowić również przejaw przeciwdziałania ukształtowania się warunków niezbędnych do powstania lub rozwoju konkurencji o którym mówi art. 8 ust. 2 pkt 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i niewątpliwie mogło skutecznie zniechęcać Wnioskodawcę i inne podmioty do zaniechania lub eliminowania podjęcia działalności na lokalnym rynku zbierania i wywozu odpadów komunalnych stałych z uwagi na możliwość zaistnienia sytuacji, w której nie mógłby wykonywać zawartych umów na odbiór odpadów komunalnych z powodu zbyt krótkiego okresu wypowiedzenia umowy ze składowiskiem na przyjmowanie odpadów (umowy z odbiorcami –30-dniowy okres wypowiedzenia, ze składowiskiem – 14-dniowy okres wypowiedzenia).

Reasumując, w niniejszym punkcie, zdaniem Prezesa Urzędu, zostały spełnione obie przesłanki dla stwierdzenia praktyki z art. 8 ust.2 pkt 5. ww. ustawy i stwierdzenia zaniechania jej stosowania od dnia 10 grudnia 2003 r. (jak wykazano wyżej - Uczestnik wydłużył termin wypowiedzenia umowy z 14 dni do 3 miesięcy).

Mając powyższe na względzie orzeczono jak, w punkcie II.3) sentencji niniejszej decyzji.

Ad. II.4)

Kolejny zarzut Wnioskodawcy dotyczy zastosowanego w umowie dotyczącej przyjmowania odpadów na składowisko odpadów w Smolnej zapisu § 5 ust.3 (przed zmianą § 5 ust.2) o przyznaniu uprawnienia Zleceniobiorcy (MGK Sp. z o.o.) do wznowienia usługi przyjmowania odpadów komunalnych w terminie 14 dni od daty uregulowania należności liczonych od daty uznania rachunku Zleceniobiorcy co – zdaniem Wnioskodawcy – stanowi praktykę ograniczającą konkurencję określoną w art.8 ust.2 pkt 5 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*.

Nadużyciem pozycji dominującej z art. 8 ust. 2 pkt 5 jest przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji.

Dla stwierdzenia wymienionej wyżej praktyki ograniczającej konkurencję muszą zostać spełnione łącznie wszystkie przesłanki wynikające z ustawy, a mianowicie:

- a) posiadanie przez przedsiębiorcę pozycji dominującej na rynku krajowym lub lokalnym,
- b) nadużywanie pozycji dominującej na rynku poprzez przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji (art.8 ust.2 pkt 5 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*),

Ad.a)

Powyżej wykazano już, że na rynku usług przyjmowania składowania odpadów komunalnych z terenu miasta i gminy Oleśnica, MGK Sp. z o.o. zajmuje pozycję dominującą. Tym samym pierwsza z przesłanek art. 8 ust. 2 pkt 5 została spełniona.

Ad. b)

Postanowienie § 5 ust.3 (w poprzedniej wersji § 5 ust.3) przyznaje MGK Sp. z o.o. prawo do wznowienia usługi przyjmowania odpadów komunalnych w terminie 14 dni od daty uregulowania należności liczonych od daty uznania rachunku Zleceniobiorcy.

Stosowanie powyższego zapisu w praktyce może skutecznie utrudniać normalne funkcjonowanie Wnioskodawcy (lub innym kontrahentom MGK Sp. z o.o.) na rynku zbierania i wywozu odpadów komunalnych, ponieważ w sytuacji opóźnionej regulacji płatności, Wnioskodawca (inny kontrahent) jest pozbawiony przez 14 dni (po dokonanej zmianie okres ten wynosi nawet 7 dni) możliwości przywożenia zbieranych odpadów na składowisko w Smolnej. Taka sytuacja może spowodować, że kontrahent MGK Sp. z o.o. nie będzie mógł czasowo wykonywać świadczenia usługi odbioru odpadów od swoich klientów, czyli nie będzie mógł przez ten czas wywiązywać się z umowy na wywóz odpadów komunalnych. Jest oczywiste, iż zaistnienie takiej okoliczności (nawet jednokrotne) może doprowadzić do zerwania przez kontrahentów Wnioskodawcy umów na wywóz odpadów komunalnych.

W związku z powyższym zastosowanie ww. postanowienia umownego § 5 ust.3 (przed zmianą § 5 ust.2) ma charakter antykonkurencyjny, ponieważ może skutecznie utrudniać Wnioskodawcy i innym podmiotom normalne realizowanie działalności zbierania i wywozu odpadów komunalnych z przyczyn za które nie ponoszą odpowiedzialności. W dalszej konsekwencji stosowanie powyższego zapisu umownego może także prowadzić do wyeliminowania konkurenta MGK Sp. z o.o. z rynku, wobec utraty przez niego klientów, którzy wypowiedzieli umowy na skutek nie zapewnienia ciągłości odbioru odpadów spowodowanego niemożnością składowania odpadów na wysypisku w Smolnej.

Tak więc omawiany zapis umowy może prowadzić do bardzo niekorzystnych i nieodwracalnych konsekwencji gospodarczych i ekonomicznych dla Wnioskodawcy, mimo iż zrealizował on swoje zobowiązania finansowe wynikające z umowy, tj. uregulował zaległe należności.

Uczestnik tłumaczy istnienie ww. postanowienia koniecznością zdyscyplinowania kontrahentów opóźniających się z płatnościami. Nie można jednakże przyjąć takiego uzasadnienia przede wszystkim z uwagi na nieadekwatność sankcji oraz charakter ww. konsekwencji dla Wnioskodawcy i innych potencjalnych kontrahentów. Zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami, a w szczególności z kodeksem cywilnym (art.481 § 1 k.c.), wspomnianą rolę dyscyplinującą spełniają odsetki ustawowe, które Uczestnik może naliczać i potrącać z uwagi na ciągły charakter umowy na przyjmowanie odpadów. Zdaniem Prezesa Urzędu, po uregulowaniu należności przez kontrahenta składowisko w Smolnej powinno być udostępnione dla jego pojazdów bezzwłocznie, ponieważ nie ma żadnych przesłanek uzasadniających odraczenie wznowienia usługi przyjmowania odpadów na wysypisko po uregulowaniu wszystkich zaległych należności przez danego kontrahenta. Wobec powyższego należy uznać, iż ww. postanowienie umowne ma na celu przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków do powstania bądź rozwoju konkurencji, poprzez utrudnianie Wnioskodawcy funkcjonowania na rynku zbierania i wywozu odpadów komunalnych.

Dokonane przez MGK Sp. z o.o. skrócenie terminu wstrzymującego przyjmowanie odpadów od Wnioskodawcy z 14 dni na 7 dni od daty uznania rachunku MGK Sp. z o.o. nie może mieć wpływu na ocenę omawianego postanowienia umownego. Tak więc, gdyby zarzut Wnioskodawcy dotyczył uznania za praktykę ograniczającą konkurencję stosowania § 5 ust.3 umowy przewidującego 7-dniowy termin wstrzymywania przyjmowania odpadów - rozstrzygnięcie i uzasadnienie Prezesa Urzędu względem ww. zapisu byłoby identyczne, jak w odniesieniu do zastosowania 14-dniowego terminu wstrzymywania przyjmowania odpadów.

Ponadto, jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego, w żadnej z umów na przyjmowanie odpadów komunalnych innych przedsiębiorców z obszaru województwa dolnośląskiego, prowadzących składowiska odpadów komunalnych, nie występuje zapis o podobnej treści – nie można więc stwierdzić, iż tego typu postanowienia umowne są powszechnie stosowane w tego rodzaju stosunkach umownych jako środek mający służyć dotrzymany terminów płatności.

(dowód: karta 124, 191-192, 217, 221-222, 239, 243, 245, 263-265)

Zdaniem Prezesa Urzędu, MGK Sp. z o.o. stosując ww. zapis umacnia swoją pozycję na rynku zbierania i wywozu odpadów komunalnych pochodzących z obszaru miasta i gminy Oleśnica poprzez utworzenie poważnego utrudnienia w realizacji działalności gospodarczej na tym rynku przez potencjalnych konkurentów, którzy nie są zdolni do jej pokonania wobec wykazanej wyżej przewagi konkurencyjnej MGK Sp.z o.o.

Tym samym MGK Sp. z o.o. będąc właścicielem i jednocześnie zarządcą wysypiska odpadów komunalnych wpływa w sposób bezprawny na poziom konkurencji na rynku zbierania i wywozu odpadów komunalnych na obszarze miasta i gminy Oleśnica. Poprzez zastosowanie ww. zapisu umownego MGK Sp. z o.o. przeciwdziała więc ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji.

Mając powyższe na względzie, jak również z uwagi na fakt, iż MGK Sp. z o.o. zaprzestała stosowania ww. postanowienia umownego od dnia 10 grudnia 2003 r. - orzeczono jak w punkcie II.4) sentencji niniejszej decyzji.

6. Niestwierdzenie praktyk ograniczających konkurencję

Ad.III.1)

Następnym zarzutem Wnioskodawcy jest stosowanie przez Miejską Gospodarkę Komunalną Spółka z o.o. z siedzibą w Oleśnicy praktyki ograniczającej konkurencję o której mowa w art. 8 ust.2 pkt 1 ww. ustawy na lokalnym rynku składowania odpadów komunalnych pochodzących z obszaru miasta i gminy Oleśnica, polegającej na stosowaniu nadmiernie wygórowanej ceny **101,31 zł** brutto za składowanie odpadów na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Smolnej.

Dla stwierdzenia praktyki ograniczającej konkurencję polegającej na stosowaniu nadmiernie wygórowanej ceny, o której mowa w art.8 ust.2 pkt 1 muszą zostać spełnione łącznie wszystkie przesłanki wynikające z ustawy, a mianowicie:

- a) posiadanie przez przedsiębiorcę pozycji dominującej na rynku krajowym lub lokalnym,
- b) narzucanie cen,
- c) nieuczciwy charakter tych cen, w tym nadmiernie wygórowany.

Ad.a)

Powyżej wykazano już, że na rynku usług składowania odpadów komunalnych z terenu miasta i gminy Oleśnica, MGK Sp. z o.o. zajmuje pozycję dominującą, tym samym pierwsza z przesłanek art. 8 ust. 2 pkt 1 została spełniona.

Ad.b)

W punkcie II.1.) wykazano już, że MGK Sp. z o.o. wykorzystuje posiadaną przewagę kontraktową nad uczestnikami rynku, które to działanie zakwalifikowane być może jako

narzucanie im warunków umów, w tym także cen za składowanie odpadów na wysypisku w Smolnej. Kontrahent MGK Sp. z o.o. zawierając umowę, musi zaakceptować obowiązujące w danym czasie cenniki i opłaty związane z przyjmowaniem odpadów na wysypisko i nie ma żadnych możliwości negocjowania cen.

W związku z tym Prezes Urzędu uznaje w warunkach niniejszej sprawy, iż przesłanka polegająca na narzucaniu warunków umów została spełniona. Przedsiębiorcy zajmujący się transportem odpadów komunalnych stałych, którym MGK Sp. z o.o. umożliwia składowanie tych odpadów na wysypisku w Smolnej nie mają żadnej możliwości negocjowania warunków ww. umowy i muszą przyjąć wzorzec umowny, stosowany przez MGK Sp. z o.o., w tym zawarte w nim ceny za usługę składowania odpadów komunalnych.

Tak więc także druga z przesłanek art. 8 ust. 2 pkt 1 została spełniona.

Ad.c)

W sprawie nie została natomiast spełniona przesłanka wystąpienia cen nadmiernie wygórowanych. Przede wszystkim wskazać należy, iż ustawa nie zawiera definicji legalnej pojęć „cena nieuczciwa” czy też „cena nadmiernie wygórowana”.

W praktyce orzecznictwo uznaje, iż ceny nieuczciwe manifestują się m.in. w cenie nadmiernie wygórowanej. Cena ta występuje wówczas, gdy różni się nadmiernie od opłat pobieranych przez konkurentów działających w podobnych warunkach na innych rynkach (wyroki : z 26.02.1993 r. XVII Amr 35/92, „Wokanda” 1993, nr 7; z 7.10.1998 r., XVII Ama 45/98). „Nadmierność” różnicy określana jest w orzecznictwie antymonopolowym na co najmniej 20% w stosunku do cen konkurentów na rynkach podobnych. Pomocne może być również ustalenie wysokości marży zysku. Gdyby ta marża była rażąco wysoka, a przy tym cena stosowana przez przedsiębiorcę rażąco przewyższałaby ceny konkurentów – wówczas stosowanie cen nadmiernie wygórowanych można byłoby uznać za wykazane.

Pojęcie ceny nadmiernie wygórowanej jest mało precyzyjne i różnie jest definiowane. „Europejski Trybunał Sprawiedliwości w sprawie United Brands z 1978 r. uznał za cenę nadmiernie wygórowaną cenę, która nie znajduje uzasadnienia w odniesieniu do „ekonomicznej wartości” sprzedawanego produktu. „Ekonomiczna wartość” została zaś sprowadzona do kosztów własnych firmy dominującej i cen jej konkurentów. Stosunek pomiędzy kosztami i rzekomą ceną nadmiernie wygórowaną jest mierzony zyskiem. Odniesienie natomiast do cen konkurentów może być bazą porównawczą dla określenia, czy zdolność firmy do osiągnięcia większej rentowności jest rezultatem większej efektywności, chociaż – jak przyznaje Trybunał - jest to narzędzie dosyć surowe, aczkolwiek użyteczne dla poszukiwania cen nadmiernie wygórowanych” (Z. Jurczyk, *Wybrane zagadnienia polityki konkurencji*, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Warszawa 2004, s. 13).

Zgodnie z praktyką orzeczniczą Urzędu, przy określeniu ceny nadmiernie wygórowanej stosowanymi miernikami są:

- a) koszty uzasadnione (kalkulacja cen na składowisku),
- b) wielkość zysku na składowaniu 1 Mg odpadów komunalnych,
- c) ceny na rynkach porównywalnych.

Ad a)

W oparciu o dostarczone przez uczestnika postępowania kalkulacje kosztów oraz inne dokumenty Urząd nie dopatrywał się, aby kalkulacja ceny 1 Mg odpadów komunalnych (101,31 zł) zawierała pozycje kosztowe nieuzasadnione i zawyżone. Tak więc – zdaniem organu antymonopolowego – nie ma przesłanek do stwierdzenia żeby ww. kalkulacja była sporządzona niezgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Ad b)

Ustalenie narzutu zysku w wysokości 20% również nie świadczy o tym, że stosowana przez Uczestnika cena za składowanie 1Mg odpadów komunalnych w wysokości 101,31 zł za 1 Mg jest ceną nadmiernie wygórowaną.

Należy w tym miejscu podkreślić, iż zgodnie z orzecznictwem Sądu Antymonopolowego (wyrok z dnia 24 kwietnia 2002 r. sygn. akt XVII Ama 73/01), w gospodarce rynkowej, usługi komunalne są „towarem” jak każdy inny. Ich cena musi więc pokrywać koszty, a ponadto umożliwiać osiąganie zysku. Osiąganie zysku przez podmiot gospodarczy jest warunkiem utrzymania się na rynku, gdyż umożliwia rozwój. Nie można zatem oczekiwać od podmiotu świadczącego takie usługi, aby dobrowolnie zrezygnował z zysku w części lub całości. Praktyka polegająca na nadużywaniu pozycji dominującej przez pobieranie nadmiernie wygórowanych cen ma miejsce, gdy podmiot posiadający pozycję dominującą pobiera cenę niewspółmierną do własnego świadczenia. Ceną nadmiernie wygórowaną nie jest cena obejmująca koszty (produkcji, nabycia) i godziwy zysk. W powyższym orzeczeniu Sąd stwierdził również m.in., iż osiągnięty przez przedsiębiorcę 16% zysk jednostkowy na sprzedaży wody nie jest zyskiem nadmiernym.

Tak więc, chociaż kalkulowany przez Uczestnika zysk jednostkowy na składowaniu odpadów komunalnych w wysokości 20% jest zyskiem wysokim, nie jest jednakże – w ocenie organu antymonopolowego - nadmiernie wygórowany.

Niezależnie od powyższego należy podkreślić, iż - zgodnie z powołanym powyżej wyrokiem Sądu Antymonopolowego z dnia 24 kwietnia 2002 r. - bez znaczenia dla istoty sprawy jest ogólny wynik finansowy Uczestnika. Nie ma bowiem żadnego powodu, aby zainteresowany świadczący usługi komunalne nie osiągał zysku. Globalna wielkość zysku nie ma też znaczenia dla ewentualnego stwierdzenia zarzucanej praktyki, podobnie jak i struktura jego osiągnięcia.

Ad c)

Należy jednak zaakcentować, iż stosowanie wyłącznie kryteriów kosztowych przy badaniu możliwości stosowania przez MGK sp. z o.o. cen nadmiernie wygórowanych nie byłoby miarodajne, gdyż podmiot o pozycji dominującej nie poddawany konfrontacji ze strony konkurentów ma łatwą możliwość wkalkulowania do ceny nieuzasadnionych kosztów działalności, co nie zawsze łatwo udaje się odkryć. Dlatego, aczkolwiek podstawą dla ustalania opłat za składowanie odpadów komunalnych są kryteria kosztowe, niemniej jednak organ antymonopolowy dodatkowo dokonał porównania cen stosowanych przez taki podmiot (w niniejszej sprawie przez MGK) z cenami przedsiębiorców prowadzących tożsamą działalność, ale na innych, porównywalnych rynkach, czyli w innych miejscach. W ocenie Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów metoda porównawcza jest zasadna i obiektywna. Metoda kosztowa niesie bowiem ze sobą możliwości manipulowania kalkulowania przez wliczenie w cenę wody pozornych kosztów działalności (wyrok SOKiK z dnia 2 kwietnia 2003 r. sygn. akt XVII Ama 41/02). Czynienie powyższych porównań jest niekiedy trudne, jako że z reguły występują w poszczególnych miejscowościach odmienne okoliczności, a przede wszystkim inna infrastruktura techniczna przy wykorzystaniu której prowadzona jest przedmiotowa działalność, skutkująca różnymi kosztami eksploatacji urządzeń. Jednak w niniejszej sprawie takie porównania mogą być przydatne jako poszerzające spektrum badań i dające pełniejszy obraz przedmiotu postępowania. Do analizy porównawczej przedmiotowych opłat wybrano miasta o zbliżonej wielkości do miasta Oleśnicy, położone na terenie Polski, a w szczególności na terenie województwa dolnośląskiego i województw ościennych (lubuskiego, opolskiego wielkopolskiego).

W tej sytuacji Prezes Urzędu oparł się w dalszej części rozważań na analizie porównawczej wartości wskaźników oraz ustalonych cen za przyjmowane odpady komunalne stałe (tabele: 1 i 2).

Analizując tabelę nr 1 (przeliczniki „kg/m³” stosowane dla nie segregowanych odpadów przez przedsiębiorców prowadzących składowiska odpadów komunalnych stałych) można stwierdzić, iż wspomniany przelicznik „kg/m³” kształtuje się na poziomie 76% średniej (188 kg/m³) i 63,1% mediany (wartości środkowej) ustalonej spośród wyszczególnionych w tabeli wartości ww. wskaźników (wynosi ona 226,50 kg/m³). Jednak po nieuwzględnieniu najwyższej wartości współczynnika przelicznik „kg/m³” stosowany przez MGK Sp. z o.o. kształtuje się na poziomie 80% średniej (176,85 kg/m³) i 79,9% mediany ustalonej spośród wyszczególnionych w tabeli wartości ww. wskaźników (wynosi ona w tym wypadku 179 kg/m³).

Należy tutaj przypomnieć, iż niższa wartość wskaźnika skutkuje wyższą ceną końcową za przyjmowanie odpadów, tak więc dla potencjalnych kontrahentów mniej korzystne było zastosowanie niższego współczynnika.

Różnice wysokości pomiędzy współczynnikiem MGK Sp. z o.o. a najniższymi współczynnikami (120 kg/m³ – Krotoszyn i 138 kg/m³ – Kraków) są rzędu -16 i -4,5 punktów procentowych, natomiast między wartością średniej i mediany z uzyskanych danych wynosi znacznie więcej, bo aż 24 punkty procentowe.

Jak stwierdzono w opinii Ogólnopolskiej Izby Gospodarczej Recyklingu *„trudno stwierdzić, czy 143 kg/m³ jest wartością zaniżoną. (...) Jeszcze jeden przykład miasto Żywiec o wysokiej zabudowie, bez możliwości własnego ogrzewania poprzez piece kaflowe średnio produkuje 160 kg/m³ odpadów komunalnych. Jeżeli w wysokiej zabudowie znajdują się piece kaflowe, zwiększa się ciężar nasypowy odpadów komunalnych do 220 kg/m³. Na terenach wiejskich w okresie grzewczym współczynnik ten dochodzi nawet do 300 kg/m³”*.

(dowód: karta 290)

Jak wynika z oświadczenia MGK Sp. z o.o., *„w Oleśnicy ok. 20 000 tys. mieszkańców zamieszkuje w zasobach wielorodzinnych (...) Oznacza to, że lekkich odpadów zabudowy wielorodzinnej jest w Oleśnicy zdecydowanie więcej. Co również (obok osiedli domków jednorodzinnych) ma wpływ na wagę wywożonych odpadów i tym samym na zastosowany przez nas przelicznik przy zmianie ceny 143 kg/m³ (7 m³ waży 1 Mg)”*.

(dowód: karta 266)

Analizując tabelę nr 2 (analiza cen brutto zł/Mg za przyjmowane odpady komunalne stałe stosowane dla niesegregowanych odpadów przez przedsiębiorców prowadzących składowiska odpadów komunalnych stałych) można stwierdzić, iż kształtuje się on na poziomie o 48,1% wyższym od średniej ceny (68,39 zł/Mg) i o 43% od wartości mediany (71,69 zł/Mg). Należy w tym miejscu zaznaczyć, że po odrzuceniu dwóch najniższych cen, wartościowo znacznie odbiegających od pozostałych (33,06 - Racibórz i 35,70 - Jarocin), wspomniane różnice wyniosą odpowiednio: 40,3% i 37,2%

Powyższe prowadzi do konkluzji, iż w chwili obecnej przyjęty przez MGK Sp. z o.o. współczynnik „kg/m³” jest jednym z najniższych w kraju (z badanych miejscowości niższe obowiązują tylko w Krotoszynie i Krakowie), jeśli zaś chodzi o ceny za przyjmowane odpady komunalne należą one do przedziału najwyższych cen w kraju (spośród badanych miejscowości, wyższe ceny obowiązują tylko w Gorzowie Wlkp 120 brutto zł/Mg) i w Kole (105 brutto zł/Mg).

Mimo to obu tych parametrów nie można uznać za „nadmierne” wygórowane. Powyższa konkluzja wynika z faktu, iż różnice w wysokości współczynników w porównywalnych do Oleśnicy miastach (np. Nowa Sól, Żywiec, Żary – *patrz: tabela 1*) są nieznaczne (120-150, 155 i 160). Ponadto w z informacji uzyskanych od Ogólnopolskiej Izby Gospodarczej Recyklingu wynika, iż znaczna część składowisk odpadów komunalnych stałych nie stosuje współczynnika „kg/m³” co uniemożliwia ustalenie średnich przeliczników krajowych (lub regionalnych), wobec tego nie można jednoznacznie stwierdzić, czy współczynnik 143 kg/m³ zastosowany w Oleśnicy jest zaniżony.

Jak wynika z tabeli 2 różnice wysokości pomiędzy cenami MGK Sp. z o.o. i najwyższymi cenami przedsiębiorców na rynkach porównywalnych z grupy cen średnio-

wyższych wahają się od ok. 15 – 25 % (np. cena w Namysłowie jest o 13 % niższa od ceny w Oleśnicy, w Zgorzelcu – o ok. 23 %), z kolei cena w Oleśnicy jest niższa o ponad 18% od ceny w Gorzowie Wlkp oraz o 3,65% niż w Kole k.Poznania.

Tak więc, z analizy porównawczej danych zawartych w tabelach nr 1 i 2 wynika, iż cena za składowanie odpadów komunalnych stosowana przez Uczestnika nie jest nadmiernie wygórowana. Zgodnie z orzecznictwem (wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 30 października 1996 r. sygn. akt XVII Amr 43/96) dowodem na naruszenie omawianego przepisu przez Uczestnika mogłoby być pobieranie na innych rynkach **znacznie** cen przez potencjalnych konkurentów danego podmiotu gospodarczego.

Organ antymonopolowy ustalił powyżej, iż pobierane przez MGK Sp. z o.o. przedmiotowe ceny nie odbiegają znacznie rażąco tj. rzędu kilkudziesięciu procent, od cen stosowanych przez inne podmioty działające w porównywalnych warunkach. W tym miejscu należy dodać, iż cena za składowanie odpadów stosowana przez Uczestnika – chociaż zalicza się do przedziału cen najwyższych - nie jest nawet ceną najwyższą wśród badanych miast (wyższa jest w Kole/k Poznania i Gorzowie Wlkp).

Reasumując, przeprowadzona powyżej analiza ekonomiczna i prawna wskazuje, iż stosowana przez MGK Sp. z o.o. cena za składowanie odpadów komunalnych w wysokości 101,31 zł za 1 Mg nie jest nadmiernie wygórowana. Aby tak było, przynajmniej dwa ww. kryteria musiałyby jednoznacznie na to wskazywać. Tymczasem z trzech przesłanek nie została spełniona żadna. Gdyby osiągnięta na składowaniu odpadów marża zysku była rażąco wysoka, a cena za składowanie odpadów komunalnych w wysokości 101,31 zł za 1 Mg rażąco przekraczała (co najmniej o 20%) ceny stosowane przez przedsiębiorców działających na rynkach podobnych, to dopiero wówczas stosowanie przez MGK Sp. z o.o. cen nadmiernie wygórowanych można byłoby uznać za niewątpliwie.

Stosownie do wniosku należy jeszcze przeanalizować, czy stosowanie ceny 101,31 zł za 1 Mg brutto jest nadużyciem pozycji dominującej określonym w art. 8 ust. 2 pkt 5 polegającym na przeciwdziałaniu ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji. Dla stwierdzenia wymienionej wyżej praktyki ograniczającej konkurencję muszą zostać spełnione łącznie wszystkie przesłanki wynikające z ustawy, a mianowicie:

a) posiadanie przez przedsiębiorcę pozycji dominującej na rynku krajowym lub lokalnym,

b) nadużywanie pozycji dominującej na rynku poprzez przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji (art.8 ust.2 pkt 5 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*),

Ad.a)

Powyżej wykazano już, że na rynku usług składowania odpadów komunalnych z terenu miasta i gminy Oleśnica, MGK Sp. z o.o. zajmuje pozycję dominującą, tym samym pierwsza z przesłanek art. 8 ust. 2 pkt 5 ww. ustawy została spełniona.

Ad.b)

Sformułowany przez Wnioskodawcę zarzut nadużywania pozycji dominującej określony w art.8 ust.2 pkt 5 ww. ustawy poprzez stosowanie ceny za składowanie odpadów, w wysokości 101,31 zł/Mg wynikał bezpośrednio z zarzutu narzucania przez MGK Sp. z o.o. ceny nadmiernie wygórowanej w rozumieniu art.8 ust.2 pkt 1 ww. ustawy. Wobec niestwierdzenia, iż stosowana cena za składowanie odpadów 101,31 zł/Mg jest ceną nadmiernie wygórowaną, brak jest podstaw faktycznych i prawnych do uznania, iż stosowanie

tej ceny ma na celu przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji.

Tym samym druga z przesłanek do stwierdzenia praktyki z art. 8 ust. 2 pkt 5 nie została spełniona.

Wobec powyższego, orzeczono jak w pkt III.1) sentencji niniejszej decyzji.

Ad.III.2)

Następny zarzut Wnioskodawcy dotyczy zastosowania przez MGK Sp. z o.o. w umowie dotyczącej przyjmowania odpadów na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Smolnej zapisu § 5 ust.2 (po zmianie § 5 ust.3) o przyznaniu uprawnienia Zleceniobiorcy (MGK Sp. z o.o.) do wznowienia usługi przyjmowania odpadów komunalnych w terminie 14 dni (po zmianie 7 dni) od daty uregulowania należności liczonych od daty uznania rachunku Zleceniobiorcy - zdaniem Wnioskodawcy - stanowi także praktykę ograniczającą konkurencję określoną w art. 8 ust.2 pkt 6 ww. ustawy.

Praktyka ograniczająca konkurencję z art. 8 ust.2 pkt 6 polega na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku właściwym poprzez narzucanie przez przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów, przynoszących mu nieuzasadnione korzyści.

Dla stwierdzenia wymienionej wyżej praktyki ograniczającej konkurencję muszą zostać spełnione łącznie wszystkie przesłanki wynikające z ustawy, a mianowicie:

- a)** posiadanie przez przedsiębiorcę pozycji dominującej na rynku krajowym lub lokalnym,
- b)** narzucanie warunków umów,
- c)** uciążliwość warunków umów,
- d)** uzyskiwanie nieuzasadnionych korzyści..

Ad.a)

Powyżej wykazano już, że na rynku usług składowania odpadów komunalnych z terenu miasta i gminy Oleśnica, MGK Sp. z o.o. zajmuje pozycję dominującą, tym samym pierwsza z przesłanek art. 8 ust. 2 pkt 6 została spełniona.

Ad. b)

W punkcie II.1., przy omawianiu elementu narzucania warunków umów wykazano, iż MGK Sp. z o.o. wykorzystuje posiadaną przewagę kontraktową nad uczestnikami rynku, które to działanie – w omawianym przypadku – można zakwalifikować jako narzucanie warunków umowy na składowanie odpadów na wysypisku w Smolnej.

W związku z tym Prezes Urzędu uznaje w warunkach niniejszej sprawy, iż przesłanka polegająca na narzucaniu warunków umów została spełniona. Przedsiębiorcy zajmujący się transportem odpadów komunalnych stałych, którym MGK Sp. z o.o. umożliwia składowanie tych odpadów na wysypisku w Smolnej nie mają żadnej możliwości negocjowania warunków ww. umowy i muszą przyjąć wzorzec umowny stosowany przez MGK Sp. z o.o.

Tak więc także druga z przesłanek art. 8 ust. 2 pkt 6 została spełniona.

Ad.c)

Za uciążliwy warunek umowy uznaje się każdy warunek oznaczający dla jednej ze stron – tu kontrahenta dominanta – ciężar większy od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju. Jak już wspomniano, w świetle orzecznictwa Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów *„dokonując analizy uciążliwości warunków umów należy rozważyć, czy w hipotetycznej sytuacji istnienia konkurencji na danym rynku właściwym a więc istnienia rzeczywistej swobody zawierania umów i kształtowania jej treści, dominat byłby w stanie wynegocjować takie postanowienia umów”* (wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 23 czerwca 1999 r., XVII Ama 28/99).

Jak wspomniano już wyżej (w pkt II.4) zastosowanie omawianego postanowienia umownego z § 5 ust.3 (przed zmianą § 5 ust.2): ma charakter antykonkurencyjny, ponieważ może skutecznie utrudniać Wnioskodawcy i innym podmiotom normalne realizowanie działalności zbierania i wywozu odpadów komunalnych na ww. lokalnym rynku zbierania i wywozu odpadów z przyczyn za które nie ponoszą odpowiedzialności. W dalszej konsekwencji stosowanie powyższego zapisu umownego może także prowadzić wyeliminowania konkurenta MGK Sp. z o.o. z rynku, wobec utraty przez niego klientów, którzy wypowiedzieli umowy na skutek nie zapewnienia ciągłości odbioru odpadów spowodowanego niemożnością przywozu odpadów na wysypisko w Smolnej.

Omawiany zapis umowny może więc prowadzić do bardzo niekorzystnych i nieodwracalnych konsekwencji gospodarczych i ekonomicznych dla Wnioskodawcy, mimo iż zrealizował swoje zobowiązania wynikające z umowy na składowanie odpadów, tj. uregulował zaległe należności.

Nie ma wątpliwości, iż racjonalnie działający przedsiębiorca nie mógłby zaakceptować ww. zapisu umownego, który narażałby go na poniesienie skutków niekorzystnych gospodarczo i ekonomicznie z przyczyn przez niego niezawinionych, a więc w razie istnienia rzeczywistej swobody zawierania umów i kształtowania jej treści, dominat nie byłby w stanie wynegocjować takiego postanowienia umownego. W związku z powyższym warunek uciążliwości ww. postanowienia umownego, w rozumieniu art.8 ust.2 pkt 6 został spełniony.

Ad. d)

Niewątpliwie narzucanie uciążliwych warunków umów z reguły wiąże się z osiągnięciem nieuzasadnionych korzyści przez przedsiębiorcę posiadającego pozycję dominującą, choć oczywiście wystąpienie trzeciej z omawianych przesłanek nie może za każdym razem przesądzać o występowaniu trzeciej przesłanki.

Osiągane przez dominującego przedsiębiorcę nieuzasadnione korzyści są odpowiednikiem uciążliwych warunków umów narzuconych kontrahentowi. W relacjach ekwiwalentności wzajemnych świadczeń uczestników umowy nieuzasadnione korzyści określają sytuację korzystniejszą od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju. Nieuzasadnione korzyści powinny być osiągnięte kosztem kontrahenta i pozostawać w normalnym związku przyczynowym z narzuconymi kontrahentowi uciążliwymi warunkami umowy (zob. Stanisław Gronowski, *Polskie Prawo Antymonopolowe, zarys wykładu*, Wydawnictwo Zrzeszenia Prawników Polskich, Warszawa 1998, s. 147, Stanisław Gronowski, *Ustawa antymonopolowa. Komentarz*; Wydawnictwo C.H. Beck 1996 r. s.136).

Stosowanie zapisu umownego o 7-dniowym wstrzymaniu przyjmowania odpadów komunalnych od Wnioskodawcy, który spłacił zaległe należności nie daje żadnych wymiernych korzyści MGK Sp. z o.o. pozostających w normalnym związku przyczynowym z tym zapisem, mimo iż jest on niewątpliwie uciążliwy dla kontrahenta MGK Sp. z o.o. Antykonkurencyjne skutki stosowania ww. zapisu umownego i poprzez to naruszającego art.8 ust.2 pkt 5 (*patrz*: pkt I.3 niniejszej decyzji) nie przekładają się jednak na nieuzasadnione korzyści przedsiębiorcy w rozumieniu art.8 ust.2 pkt 6 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*.

Tak więc czwarta przesłanka do stwierdzenia omawianej praktyki z art.8 ust.2 pkt 6 została w przypadku tego zapisu niespełniona. Brak istnienia tej przesłanki wyklucza w możliwość stwierdzenia w tym punkcie praktyki polegającej na narzucaniu przez przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów, przynoszących mu nieuzasadnione korzyści.

W związku z powyższym, stwierdzono jak w punkcie III.2) niniejszej decyzji.

Ad.III.3)

Kolejnym zarzutem Wnioskodawcy jest zastosowanie przez MGK Sp. z o.o. zapisu § 3 ust. 4 umowy dotyczącej przyjmowania odpadów na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Smolnej o bezwarunkowym zobowiązaniu Wnioskodawcy (przywożącego odpady na składowisko) do nie kwestionowania wskazań wagi zainstalowanej na ww. składowisku. Zastosowanie tego zapisu umownego - zdaniem Wnioskodawcy – stanowi także praktykę ograniczającą konkurencję określoną w art. 8 ust.2 pkt 5 ww. ustawy.

Praktyka ograniczająca konkurencję z art. 8 ust.2 pkt 5 polega na przeciwdziałaniu ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji. Dla stwierdzenia wymienionej wyżej praktyki ograniczającej konkurencję muszą zostać spełnione łącznie wszystkie przesłanki wynikające z ustawy, a mianowicie:

Dla stwierdzenia wymienionej wyżej praktyki ograniczającej konkurencję muszą zostać spełnione łącznie wszystkie przesłanki wynikające z ustawy, a mianowicie:

a) posiadanie przez przedsiębiorcę pozycji dominującej na rynku krajowym lub lokalnym,

b) nadużywanie pozycji dominującej na rynku poprzez przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji (art.8 ust.2 pkt 5 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*),

Ad.a)

Jak stwierdzono w rozważaniach powyżej, MGK Sp. z o.o. posiada pozycję dominującą na lokalnym rynku przyjmowania i składowania odpadów komunalnych pochodzących z obszaru miasta i gminy Oleśnica. Tym samym pierwsza przesłanka praktyki z art.8 ust.2 pkt 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, została spełniona;

Ad.b)

Jak wykazano wyżej (w pkt II.1) zastosowanie postanowienia umownego § 3 pkt 4 stanowi niewątpliwie uciążliwy warunek umowny, przynoszący MGK Sp. z o.o. nieuzasadnione korzyści.

Jednak powyższy zapis nie stwarza bezpośrednio warunków przeciwdziałających ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji. Zrzeczenie się przez kontrahenta MGK Sp. z o.o. roszczeń odszkodowawczych wynikających z nieprawidłowego działania wagi na wysypisku powoduje dla niego wymierną dolegliwość ekonomiczną, niemniej jednak jej ewentualne wystąpienie w żaden sposób nie przeciwdziała ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji na lokalnym rynku składowania odpadów komunalnych i zarazem na rynku zbierania i wywozu odpadów komunalnych pochodzących z obszaru miasta i gminy Oleśnica. Sama działalność kontrahenta MGK Sp. z o.o. na lokalnym rynku zbierania i wywozu odpadów komunalnych nie jest w żaden sposób utrudniana, czy ograniczana, poprzez zastosowanie ww. przepisu.

Tak więc stosowanie omawianego zapisu umownego § 3 pkt 4 przez MGK Sp. z o.o. nie jest czynnikiem powodującym skutki antykonkurencyjne na ww. lokalnych rynkach, w rozumieniu art.8 ust.2 pkt 5.

Skoro więc nie jest spełniona jedna z przesłanek zastosowania art.8 ust.2 pkt 5, należało praktyki w omawianym zakresie nie stwierdzić.

Mając powyższe na względzie, orzeczono jak w punkcie III.3). niniejszej decyzji.

Ad.III.4)

Następny zarzut Wnioskodawcy dotyczy zastosowania przez MGK Sp. z o.o. zapisu § 6 pkt. e) umowy dotyczącej przyjmowania odpadów na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Smolnej o bezwarunkowym zobowiązaniu się Wnioskodawcy do zaniechania dochodzenia wszelkich roszczeń dotyczących ewentualnych uszkodzeń swoich pojazdów na terenie ww. składowiska.

Zastosowanie tego zapisu umownego - zdaniem Wnioskodawcy – stanowi także praktykę ograniczającą konkurencję określoną w art. 8 ust.2 pkt 5 ww. ustawy.

Praktyka ograniczająca konkurencję z art. 8 ust.2 pkt 5 polega na przeciwdziałaniu ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji. Dla stwierdzenia wymienionej wyżej praktyki ograniczającej konkurencję muszą zostać spełnione łącznie wszystkie przesłanki wynikające z ustawy, a mianowicie:

Dla stwierdzenia wymienionej wyżej praktyki ograniczającej konkurencję muszą zostać spełnione łącznie wszystkie przesłanki wynikające z ustawy, a mianowicie:

a) posiadanie przez przedsiębiorcę pozycji dominującej na rynku krajowym lub lokalnym,

b) nadużywanie pozycji dominującej na rynku poprzez przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji (art.8 ust.2 pkt 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów),

Ad.a)

Jak stwierdzono w rozważaniach powyżej, MGK Sp. z o.o. posiada pozycję dominującą na lokalnym rynku przyjmowania i składowania odpadów komunalnych pochodzących z obszaru miasta i gminy Oleśnica. Tym samym pierwsza przesłanka praktyki z art.8 ust.2 pkt 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, została spełniona;

Ad.b)

Jak wykazano wyżej (w pkt II.2)) zastosowanie postanowienia umownego § 6 pkt e) stanowi niewątpliwie uciążliwy warunek umowny, przynoszący MGK Sp. z o.o. nieuzasadnione korzyści.

Jednak powyższy zapis umowny – podobnie jak omawiany powyżej w pkt III.3) - nie stwarza bezpośrednio warunków przeciwdziałających ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji. Zrzeczenie się przez kontrahenta MGK Sp. z o.o. roszczeń odszkodowawczych związanych z poniesionymi kosztami naprawy uszkodzeń środków transportu Wnioskodawcy powstałych z winy pracowników składowiska, powoduje dla niego wymierną dolegliwość ekonomiczną, niemniej jednak jej ewentualne wystąpienie w żaden sposób nie przeciwdziała ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji na lokalnym rynku składowania odpadów komunalnych i zarazem na rynku zbierania i wywozu odpadów komunalnych pochodzących z obszaru miasta i gminy Oleśnica. Sama działalność kontrahenta MGK Sp. z o.o. na lokalnym rynku zbierania i wywozu odpadów komunalnych nie jest w żaden sposób utrudniana, czy ograniczana, poprzez zastosowanie ww. zapisu umownego.

Tak więc stosowanie omawianego zapisu umownego § 6 pkt e) przez MGK Sp. z o.o. nie jest czynnikiem powodującym skutki antykonkurencyjne na ww. lokalnych rynkach, w rozumieniu art.8 ust.2 pkt 5.

Skoro więc nie jest spełniona jedna z przesłanek zastosowania art.8 ust.2 pkt 5, należało praktyki w omawianym zakresie nie stwierdzić.

Mając powyższe na względzie, orzeczono jak w punkcie III.4). niniejszej decyzji.

Ad.III.5)

Następny zarzut Wnioskodawcy dotyczy zastosowania przez MGK Sp. z o.o. zapisu § 8 ust.2 umowy dotyczącej przyjmowania odpadów na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Smolnej ustalającego 14-dniowy termin wypowiedzenia umowy na przyjmowanie odpadów na ww. składowisko.

Zastosowanie tego zapisu umownego - zdaniem Wnioskodawcy – stanowi także praktykę ograniczającą konkurencję określoną w art. 8 ust.2 pkt 6 ww. ustawy.

Praktyka ograniczająca konkurencję z art. 8 ust.2 pkt 6 polega na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku właściwym poprzez narzucanie przez przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów, przynoszących mu nieuzasadnione korzyści.

Dla stwierdzenia wymienionej wyżej praktyki ograniczającej konkurencję muszą zostać spełnione łącznie wszystkie przesłanki wynikające z ustawy, a mianowicie:

- a) posiadanie przez przedsiębiorcę pozycji dominującej na rynku krajowym lub lokalnym,
- b) narzucanie warunków umów,
- c) uciążliwość warunków umów,
- d) uzyskiwanie nieuzasadnionych korzyści..

Ad.a)

Powyżej wykazano już, że na rynku usług składowania odpadów komunalnych z terenu miasta i gminy Oleśnica, MGK Sp. z o.o. zajmuje pozycję dominującą, tym samym pierwsza z przesłanek art. 8 ust. 2 pkt 6 została spełniona.

Ad. b)

W punkcie II.1., przy omawianiu elementu narzucania warunków umów wykazano, iż MGK Sp. z o.o. wykorzystuje posiadaną przewagę kontraktową nad uczestnikami rynku, które to działanie – w omawianym przypadku – można zakwalifikować jako narzucanie warunków umowy na składowanie odpadów na wysypisku w Smolnej. Tak więc także druga z przesłanek art. 8 ust. 2 pkt 6 została spełniona.

Ad.c)

Za uciążliwy warunek umowy uznaje się każdy warunek oznaczający dla jednej ze stron – tu kontrahenta dominanta – ciężar większy od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju. W świetle cytowanego już fragmentu orzeczenia Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów *„dokonując analizy uciążliwości warunków umów należy rozważyć, czy w hipotetycznej sytuacji istnienia konkurencji na danym rynku właściwym a więc istnienia rzeczywistej swobody zawierania umów i kształtowania jej treści, dominat byłby w stanie wynegocjować takie postanowienia umów”* (wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 23 czerwca 1999 r., XVII Ama 28/99).

Jak wspomniano już wyżej (w pkt II.3) zastosowanie omawianego postanowienia umownego z § 8 ust.2 ma charakter antykonkurencyjny, ponieważ może skutecznie zniechęcać Wnioskodawcę i inne podmioty do zaniechania podjęcia działalności na lokalnym rynku zbierania i wywozu odpadów komunalnych stałych lub do wyeliminowania z tego rynku, z uwagi na możliwość zaistnienia sytuacji, w której nie mógłby wykonywać zawartych umów na odbiór odpadów komunalnych z powodu zbyt krótkiego okresu wypowiedzenia umowy ze składowiskiem na przyjmowanie odpadów (umowy z odbiorcami –30-dniowy okres wypowiedzenia, ze składowiskiem – 14-dniowy okres wypowiedzenia).

Nie ma wątpliwości, iż racjonalnie działający przedsiębiorca nie mógłby zaakceptować ww. zapisu umownego, który mógłby go narazić na poniesienie skutków niekorzystnych gospodarczo i ekonomicznie a więc w razie istnienia rzeczywistej swobody zawierania umów i kształtowania jej treści, dominat nie byłby w stanie wynegocjować takie postanowienia umów. W związku z powyższym warunek uciążliwości ww. postanowienia umownego, w rozumieniu art.8 ust.2 pkt 6 został spełniony.

Ad. d)

Niewątpliwie narzucanie uciążliwych warunków umów z reguły wiąże się z osiągnięciem nieuzasadnionych korzyści przez przedsiębiorcę posiadającego pozycję dominującą, choć oczywiście wystąpienie trzeciej z omawianych przesłanek nie może za każdym razem przesądzać o występowaniu trzeciej przesłanki.

Osiągane przez dominującego przedsiębiorcę nieuzasadnione korzyści są odpowiednikiem uciążliwych warunków umów narzuconych kontrahentowi. W relacjach ekwiwalentności wzajemnych świadczeń uczestników umowy nieuzasadnione korzyści określają sytuację korzystniejszą od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju. Nieuzasadnione korzyści powinny być osiągnięte kosztem kontrahenta i pozostawać w normalnym związku przyczynowym z narzuconymi kontrahentowi uciążliwymi warunkami umowy (zob. Stanisław Gronowski, Polskie Prawo Antymonopolowe, zarys wykładu, Wydawnictwo Zrzeszenia Prawników Polskich, Warszawa 1998, s. 147, Stanisław Gronowski, Ustawa antymonopolowa. Komentarz; Wydawnictwo C.H. Beck 1996 r. s.136).

Stosowanie zapisu umownego o 14-dniowym wypowiedzeniu umowy dotyczącej dotyczącej przyjmowania odpadów na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Smolnej, nie daje żadnych wymiernych korzyści MGK Sp. z o.o. pozostających w normalnym związku przyczynowym z tym zapisem, mimo iż jest on niewątpliwie uciążliwy dla kontrahenta MGK Sp. z o.o. Natomiast same antykonkurencyjne skutki stosowania ww. zapisu umownego i poprzez to naruszającego art.8 ust.2 pkt 5 (pkt II.3 niniejszej decyzji) nie przynoszą jednak nieuzasadnionych korzyści przedsiębiorcy w rozumieniu art.8 ust.2 pkt 6 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*.

Tak więc czwarta przesłanka do stwierdzenia omawianej praktyki z art.8 ust.2 pkt 6 została w przypadku tego zapisu niespełniona. Brak istnienia tej przesłanki wyklucza możliwość stwierdzenia w tym punkcie praktyki polegającej na narzucaniu przez przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów, przynoszących mu nieuzasadnione korzyści.

W związku z powyższym, stwierdzono jak w punkcie III.5) niniejszej decyzji.

Ad.III.6)

Następny zarzut Wnioskodawcy dotyczy zastosowania przez MGK Sp. z o.o. zapisu § 5 ust.1 pkt b) umowy dotyczącej przyjmowania odpadów na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Smolnej przyznającego MGK Sp. z o.o. uprawnienie do wstrzymania się od przyjmowania odpadów od Wnioskodawcy w razie upływu 14 dni od terminu płatności za świadczoną usługę składowania odpadów

Zastosowanie tego zapisu umownego - zdaniem Wnioskodawcy – stanowi także praktykę ograniczającą konkurencję określoną w art. 8 ust.2 pkt 6 ww. ustawy.

Praktyka ograniczająca konkurencję z art. 8 ust.2 pkt 6 polega na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku właściwym poprzez narzucanie przez przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów, przynoszących mu nieuzasadnione korzyści.

Dla stwierdzenia wymienionej wyżej praktyki ograniczającej konkurencję muszą zostać spełnione łącznie wszystkie przesłanki wynikające z ustawy, a mianowicie:

- a) posiadanie przez przedsiębiorcę pozycji dominującej na rynku krajowym lub lokalnym,
- b) narzucanie warunków umów,
- c) uciążliwość warunków umów,
- d) uzyskiwanie nieuzasadnionych korzyści..

Ad.a)

Powyżej wykazano już, że na rynku usług składowania odpadów komunalnych z terenu miasta i gminy Oleśnica, MGK Sp. z o.o. zajmuje pozycję dominującą, tym samym pierwsza z przesłanek art. 8 ust. 2 pkt 6 została spełniona.

Ad. b)

W punkcie II.1., przy omawianiu elementu narzucania warunków umów wykazano, iż MGK Sp. z o.o. wykorzystuje posiadaną przewagę kontraktową nad uczestnikami rynku, które to działanie – w omawianym przypadku – można zakwalifikować jako narzucanie warunków umowy na składowanie odpadów na wysypisku w Smolnej. Tak więc także druga z przesłanek art. 8 ust. 2 pkt 6 została spełniona.

Ad.c)

Za uciążliwy warunek umowy uznaje się każdy warunek oznaczający dla jednej ze stron – tu kontrahenta dominanta – ciężar większy od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju. W świetle cytowanego już fragmentu orzeczenia Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów „*dokonując analizy uciążliwości warunków umów należy rozważyć, czy w hipotetycznej sytuacji istnienia konkurencji na danym rynku właściwym a więc istnienia rzeczywistej swobody zawierania umów i kształtowania jej treści, dominat byłby w stanie wynegocjować takie postanowienia umów*” (wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 23 czerwca 1999 r., XVII Ama 28/99).

Postanowienie - § 5 ust.1 pkt.a) stanowi: *Zaleganie z zapłatą powyżej 14 dni od upływu 14-dniowego terminu określonego w § 4 daje Zleceniobiorcy prawo do wstrzymania się od świadczenia usług, co jest równoznaczne z wstrzymaniem przyjmowania odpadów na składowisko w Smolnej*. Tak więc sankcja wstrzymania przyjmowania odpadów następuje w przypadku znacznego przekroczenia ustalonego terminu płatności (o 100%) przez kontrahenta MGK Sp. z o.o. i jest formą zabezpieczenia przed jego dalszym zwiększeniem..

W opinii Prezesa Urzędu, tego rodzaju działania zapobiegające zwiększaniu się narastającego zadłużenia danego kontrahenta są powszechnie stosowane w obrocie gospodarczym, zarówno w sytuacji istnienia wolnej konkurencji, jak i zmonopolizowanych. Wszelkie, dopuszczalne prawnie, ustalenia między przedsiębiorcami mające zarówno dyscyplinować opóźniającego się z płatnościami dłużnika, jak i zapobiegać zwiększaniu się kwoty zadłużenia mieszczą się w gwarantowanej na gruncie kodeksu cywilnego swobodzie zawierania umów (art.353¹ k.c.) .

Tak więc trzecia przesłanka, tj. stwierdzenie uciążliwości warunku umowy, omawianej praktyki z art.8 ust.2 pkt 6 nie została w tym przypadku spełniona. Brak spełnienia chociażby jednej przesłanki wyklucza możliwość stwierdzenia praktyki polegającej na narzucaniu przez przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów, przynoszących mu nieuzasadnione korzyści. Ponadto brak wystąpienia przesłanki uciążliwości warunku umownego oznacza, iż nie wystąpił element osiągnięcia przez MGK Sp. z o.o. nieuzasadnionych korzyści, które są odpowiednikiem uciążliwych warunków umów narzucanych kontrahentowi.

Ad.III.7)

Stosownie do wniosku należy jeszcze przeanalizować, czy stosowanie zanalizowanego w poprzednim punkcie zapisu § 5 ust.1 pkt b) umowy o przyjmowanie odpadów na składowisko jest nadużyciem pozycji dominującej określonym w art. 8 ust. 2 pkt 5 polegającym na przeciwdziałaniu ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji. Dla stwierdzenia wymienionej wyżej praktyki ograniczającej konkurencję muszą zostać spełnione łącznie wszystkie przesłanki wynikające z ustawy, a mianowicie:

a) posiadanie przez przedsiębiorcę pozycji dominującej na rynku krajowym lub lokalnym,

b) nadużywanie pozycji dominującej na rynku poprzez przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji (art.8 ust.2 pkt 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów),

Ad.a)

Powyżej wykazano już, że na rynku usług składowania odpadów komunalnych z terenu miasta i gminy Oleśnica, MGK Sp. z o.o. zajmuje pozycję dominującą, tym samym pierwsza z przesłanek art. 8 ust. 2 pkt 5 została spełniona.

Ad.b)

Stosownie do powyższych rozważań, zastosowane postanowienie umowne § 5 ust.1, pkt b) można uznać za ogólnie przyjęte w stosunkach między przedsiębiorcami a jego celem jest przede wszystkim uzasadnione zabezpieczenie swoich interesów ekonomicznych wierzyciela. Zgodnie z art.354 § 1 k.c. „*dłużnik powinien wykonać zobowiązanie zgodnie z jego treścią i w sposób odpowiadający jego celowi społeczno-gospodarczemu*” (...). W świetle obowiązujących przepisów kodeksu cywilnego, dopuszczalne jest zabezpieczenie się przez kontrahentów przed nadmiernym wzrostem zadłużenia jednej ze stron umowy, która przestała regulować płatności. Należy zaznaczyć, że strona mająca świadczyć później nie może skutecznie domagać się spełnienia przez drugą stronę świadczenia wcześniejszego, jeżeli sama nie ma możliwości lub gotowości spełnienia swojego świadczenia (zob. T.Wiśniewski, w: *Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga trzecia – zobowiązania. T.1., pod red. G.Bieńka, Warszawa 2003, s.555*).

Tak więc różnego rodzaju środki „zabezpieczająco-dyscyplinujące” mogą występować w umowach niezależnie od istnienia przewagi kontraktowej jednego z kontrahentów, posiadającego pozycję dominującą na rynku właściwym, jeżeli nie są nieproporcjonalne do sytuacji, jak w tym przypadku.

Brak jest więc podstaw prawnych do uznania takich działań jako mających na celu przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków niezbędnych do rozwoju konkurencji.

Tym samym druga z przesłanek do stwierdzenia praktyki z art. 8 ust. 2 pkt 5 nie została spełniona.

W związku z powyższym, stwierdzono jak w punkcie III.6 sentencji niniejszej decyzji.

7.

Zgodnie z art. 90 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów może decyzji nadać rygor natychmiastowej wykonalności w całości lub w części, jeżeli wymaga tego ochrona konkurencji lub ważny interes konsumentów. Wykorzystanie tej instytucji winno być traktowane jako wyjątek może ono bowiem wywołać nieodwracalne bądź trudno odwracalne skutki dla przedsiębiorcy będącego adresatem decyzji. „Przyjmując więc za punkt wyjścia powyższą interpretację uzasadnione jest uznanie, że klauzula natychmiastowej wykonalności dopuszczalna jest w szczególności wówczas, gdy niewykonanie niezwłocznie decyzji może spowodować nieodwracalne lub trudno odwracalne negatywne skutki dla konkurencji lub interesów konsumentów, lub natychmiastowe wykonanie decyzji jest niezbędne do ochrony interesów chronionych ustawą *o ochronie konkurencji i konsumentów*” (Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów - komentarz, E. Modzelewska-Wąchał, Warszawa 2002, s. 302-303).

Zdaniem Prezesa Urzędu, sytuacja Wnioskodawcy, nie mogącego od ponad roku podjąć działalności wywozu odpadów komunalnych (mimo podpisania umowy, nie jest ona realizowana) z obszaru miasta i gminy Oleśnicą w związku z praktykami ograniczającymi konkurencję wymienionymi w pkt. I.1), I.2) i I.3) sentencji decyzji, stosowanymi przez MGK Sp. z o.o. i utrudniającymi dostęp Wnioskodawcy na składowisko odpadów w Smolnej, upoważnia do nadania decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności. Przyjęcie odmiennego poglądu mogłoby prowadzić do sytuacji, kiedy w toku trwającego wiele miesięcy postępowania międzyinstancyjnego MGK Sp. z o.o., stosując nadal nielegalne praktyki monopolistyczne może spowodować negatywne skutki dla rozwoju konkurencji na lokalnym rynku, poprzez doprowadzenie do wycofania się Wnioskodawcy z działalności na obszarze miasta i gminy Oleśnica oraz utworzeniu barier wejścia na ww. rynek dla innych podmiotów. W tej sytuacji ochrona związana z naruszeniem ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* miałyby charakter czysto iluzoryczny.

W tym stanie orzeczono jak w punkcie IV sentencji niniejszej decyzji.

8.

Prezes Urzędu decydując się na nałożenie niniejszą decyzją kary pieniężnej wziął przede wszystkim pod uwagę szczególnie antykonkurencyjny charakter zachowania Uczestnika na lokalnym rynku zbierania i wywozu odpadów komunalnych, które należy potraktować jako działanie subiektywne, świadome i celowo nakierowane na ograniczanie konkurencji na wymienionym rynku. Zdając sobie sprawę z przewagi kontraktowej z racji posiadania monopolu na rynku składowania odpadów komunalnych stałych, MGK Sp. z o.o. wykorzystwała ten fakt w sposób nieuczciwy i bezprawny do ograniczenia konkurencji na lokalnym rynku zbierania i wywozu odpadów komunalnych, co w świetle przeprowadzonego postępowania, czyni zasadne nałożenie kary pieniężnej, zgodnie z art. 101 ust. 1 pkt 1 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*.

Zgodnie z art.104 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów „Przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, o których mowa w art.101-103, należy uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczności uprzedniego naruszenia przepisów ustawy. Zważywszy na fakt, iż przeciwko Uczestnikowi toczyło się w 2003 roku postępowanie antymonopolowe zakończone stwierdzeniem stosowania praktyki ograniczającej konkurencję i nakazaniem zaniechania jej stosowania na mocy prawomocnej decyzji Prezesa UOKiK RWR 6/2003, potwierdzonej wyrokiem SOKiK z dnia 7 kwietnia 2004 r. (Sygn. Akt XVII Ama 48/03). Nałożona wówczas kara pieniężna w wysokości [tajemnica przedsiębiorstwa] % zychodu MGK Sp. z o.o. miała charakter dyscyplinujący.

Z powyższych względów kara pieniężna orzeczona przez Prezesa Urzędu, powinna mieć nie tylko charakter dyscyplinujący, ale powinna oddziaływać represyjnie na podmiot ponownie, w ciągu jednego roku, stosujący praktyki ograniczające konkurencję. Stąd karę pieniężną ustalono w kwocie stanowiącej [tajemnica przedsiębiorstwa] % przychodu MGK Sp. z o.o. w 2003 roku, czyli na poziomie [tajemnica przedsiębiorstwa] % maksymalnej kwoty, jaka mogłaby być w tym przypadku nałożona, zgodnie z art. 101 ust. 1 pkt 1 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*.

W tym stanie rzeczy należało orzec jak w punkcie V sentencji niniejszej decyzji.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura we Wrocławiu.

Zgodnie z art.105 ust.4 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* karę należy wpłacić w ciągu 14 dni od daty uprawomocnienia się decyzji na rachunek Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, pl. Powstańców Warszawy 1, 00-950 Warszawa, w Narodowym Banku Polskim, Oddział Okręgowy w Warszawie, nr rach. 10101010-7878-223-1.

Z up. Prezesa UOKiK
Dyrektor Delegatury UOKiK we Wrocławiu
Zbigniew Jurczyk